

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav románských studií

Bakalářská práce

Adéla Trousilová

Superlativní prefixy v současné španělštině

Superlative Prefixes in Contemporary Spanish

Praha 2021

Vedoucí práce: doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.

Poděkování:

Za ochotu a lidský přístup děkuji svému vedoucímu práce doc. PhDr. Petru Čermákovi, PhD.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 17. května 2021

Adéla Trousilová

Klíčová slova (česky):

prefix, španělština, slovotvorba, prefixace, derivace, jazykový korpus, superlativní prefix

Key words (in English):

prefix, Spanish, word-formation, prefixation, derivation, linguistic corpus, superlative prefix

Abstrakt (česky):

Cílem této práce je blíže představit superlativní prefixy v současné španělštině, které tvoří velmi produktivní část španělské slovo tvorby. Ve své práci se zabývám konkrétně těmito pěti prefixy: *super-*, *ultra-*, *archi-*, *hiper-*, *requete-*. V teoretické části jsou definovány základní pojmy a koncepční východiska, superlativní prefixy jsou zařazeny do typologie španělských prefixů a poté je zde zmínka o prefixech v češtině, které jsou potenciálními protějšky španělských superlativních prefixů. Praktická část se skládá ze dvou případových studií na jazykových korpusech. První případová studie byla provedena na jednojazyčném korpusu Aranea, kde jsem pozorovala frekvenci prefixů a k jakým typům slov se superlativní prefixy nejčastěji pojí. V druhé případové studii, provedené na korpusu řady InterCorp, jsem se pak zaměřila na to, jak superlativní prefixy bývají nejčastěji překládány do češtiny.

Abstract (in English):

The objective of this paper is to present the superlative prefixes in contemporary Spanish, which form a very productive part of Spanish word-formation. In my thesis, I address five prefixes in particular: *super-*, *ultra-*, *archi-*, *hiper-*, *requete-*. In the theoretical part, the basic terms and conceptual starting points are defined, the superlative prefixes are classified into the typology of Spanish prefixes and the potential Czech equivalents are mentioned there as well. The practical part consists of two studies of superlative prefixes in language corpora. The first study was executed in the Aranea comparable web corpus where I observed the frequency of the prefixes as well as the type of word they attach to. In the second study, executed on the InterCorp parallel corpus, I focused on the most frequent way the superlative prefixes are being translated to Czech.

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Definice základních termínů a koncepčních východisek	9
2.1 Derivace.....	9
2.2 Afix.....	9
2.2.1 Prefix.....	9
2.3 Lexikální báze.....	10
2.4 Slovo tvorná pravidla a jejich restrikce	10
2.5 Produktivita	11
2.6 Prefixace a její problematika zařazení do systému.....	11
2.6.1 Dělení prefixů	11
2.6.1.1 Domácí prefixy a prefixy latinského či řeckého původu	11
2.6.1.2 Prepozicionální, adverbialní a adjektivní prefixy.....	12
2.6.1.2.1 Prepozicionální prefixy.....	12
2.6.1.2.2 Adverbialní prefixy.....	12
2.6.1.2.3 Adjektivní prefixy.....	13
2.6.2 Problematika zařazení prefixace do systému.....	14
2.7 Polysémické prefixy	15
2.8 Elativ.....	15
3 Místo superlativních prefixů v typologii španělských prefixů.....	16
3.1 Základní přehled a charakteristika superlativních prefixů.....	17
3.1.1 Prefix super-.....	17
3.1.2 Prefix ultra-	18
3.1.3 Prefix archi-	18
3.1.4 Prefix hiper-	19
3.1.5 Prefix requete-.....	19
4 České prefixy vyjadřující velkou míru vlastnosti	20
4.1 Prefix super-	20
4.2 Prefix ultra-.....	20
4.3 Prefix archi-	20
4.4 Prefix hyper-	21
4.5 Prefix pře-	21
4.6 Prefix nad-	21
4.7 Prefix pra-	21

5 Případové studie na korpusech	22
5.1 Případová studie na korpusu Aranea	22
5.1.1 Prefix super-	22
5.1.2 Prefix ultra-	27
5.1.3 Prefix archi-	30
5.1.4 Prefix hiper-	32
5.1.5 Prefix requete-	36
5.1.6 Kombinování superlativních prefixů	38
5.1.6.1 Kombinace superlativních prefixů se superlativem absolutním	38
5.1.6.2 Kombinace více superlativních prefixů	40
5.1.6.3 Kombinace více superlativních prefixů se superlativem absolutním	43
5.1.7 Porovnání superlativních prefixů	44
5.2 Případová studie na korpusu InterCorp	45
5.2.1 Prefix super-	46
5.2.2 Prefix ultra-	50
5.2.3 Prefix archi-	52
5.2.4 Prefix hiper-	55
5.2.5 Prefix requete-	57
5.2.6 Shrnutí překladatelských tendencí	59
6 Závěr	61
Resumé	62
Resumen	64
Bibliografie	66
Seznam tabulek	68

1 Úvod

V této práci se budu zabývat prefixací v současné španělštině, tedy jedním ze slovotvorných procesů. Konkrétně se budu věnovat superlativním prefixům, které vyjadřují velkou míru vlastnosti. Velkou míru vlastnosti je ve španělštině možné vyjádřit i jinými způsoby, ale využití superlativních prefixů je jedním z nejproduktivnějších. Cílem této práce bude superlativní prefixy blíže představit a ukázat, k jakým slovům, ať už z morfologického či sémantického hlediska, se konkrétní superlativní prefixy pojí, a také popsat, jakých prostředků bývá užíváno při jejich překladu do češtiny.

Obsah práce bude rozdělen na dvě části – teoretickou a praktickou. V teoretické části nejprve vysvětlím pár základních pojmů a koncepčních východisek, které jsou s tématem mé práce spojené, a poté ukážu, jaké místo superlativní prefixy zaujímají v typologii španělských prefixů. Zde budu konkrétních pět prefixů (*super-*, *ultra-*, *archi-*, *hiper-*, *requete-*), kterými se ve své práci chci zabývat, blíže charakterizovat. Také se zde jen okrajově zmíním o několika českých prefixech, které se jeví jako potenciální protějšky předpon španělských – tento popis poslouží jako teoretický úvod k analýze českých překladů.

Praktická část se bude skládat ze dvou případových studií na korpusech. V rámci první případové studie budu jednotlivé prefixy hledat na korpusu řady Aranea, kde mě bude zajímat frekvence výskytu a typ slov, se kterými se tyto prefixy nejčastěji pojí. U druhé případové studie pak využiji korpus řady InterCorp a zaměřím se na české protějšky superlativních prefixů, tedy na to, jak jsou superlativní prefixy nejčastěji překládány do češtiny.

2 Definice základních termínů a koncepčních východisek

Než se pustím přímo do tématu superlativních prefixů, budu zde definovat pár základních termínů a koncepčních východisek, se kterými pak ve své práci budu pracovat.

2.1 Derivace

RAE/ASALE rozděluje – v souladu s obecným moderním trendem – morfologii na morfologii flexivní a morfologii lexikální či derivační. Flexivní morfologie studuje varianty slov, které implikují gramatické změny, jejichž důsledky můžeme vidět v syntaktických vztazích, kdy je mezi podmětem a přísudkem gramatická shoda (*Ellos trabajan*). Lexikální či derivační morfologie studuje strukturu slov a pravidla, která dovolují tato slova vytvářet nebo odvozovat od jiných slov. Derivační morfologie tradičně pracuje se dvěma hlavními složkami, derivací a kompozicí.¹ Derivace je proces, při kterém z již existujících slov vznikají slova nová, ať už připojením nějakého derivačního afixu nebo jinými prostředky, jako například odebráním nějakého sufixu (v takovém případě je výsledkem regresivní formace).² Řečené jiné prostředky nejsou předmětem mé práce, a tak je zde nebudu dále rozebírat.

2.2 Afix

Afix je morfém, který má pevně stanovenou pozici ve slově, nemůže se vyskytovat samostatně jako slovo a nese abstraktní význam, kterým modifikuje význam ostatních morfémů.³ Prohlášení, že afix nemůže existovat jako samostatné slovo, je problematické, jelikož jsou jisté výjimky z tohoto pravidla, o tom ale pojednám až v dalších podkapitolách.

Ve španělštině existuje několik druhů afixů (prefix, sufix, infix, interfix). Já se ve své práci budu zabývat prefixy.

2.2.1 Prefix

Prefix je druhem afixu, jehož pozice je vždy nalevo od kořene slova. Pojem prefixu velmi srozumitelně vysvětluje M. F. Lang, který říká, že když se prefix připojí k bázi, na rozdíl od

¹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2010, s. 21.

² více u VARELA ORTEGA, S. *Morfología léxica: La formación de palabras*. Versión corregida y aumentada (2018), s. 42. [online] [cit. 2020-11-27]. Dostupné z: <https://morforetem.wordpress.com/2018/06/25/morfologia-lexica-la-formacion-de-palabras-version-corregida-y-aumentada/>

³ FÁBREGAS, A. Morphology: Definition and Basic Concepts. In FÁBREGAS, Antonio, SCALISE, Sergio (eds.) *Morphology: From Data to Theories*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2012, s. 1-21. [online] [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/ebookviewer/ebook/bmxlYmtfXzk1NTY2MF9fQU41?sid=d7644529-8d06-40f7-a008-8086399e2bbc@pdc-v-sessmgr02&vid=1&format=EB&rid=2>

sufixu nemění slovní druh daného slova. Týž autor prefixy srovnává se sufixy a dodává, že sufixy jsou mnohem častěji než prefixy dvojznačné. Prefixy jsou totiž spíše monosémické, tj. většinou mají jen jeden stálý význam a, co se týče polysémie, jsou zde zřejmá omezení. Na rozdíl od sufixů prefixy nemění pozici přízvuku v lexémech, ke kterým se připojují.⁴

2.3 Lexikální báze

RAE/ASALE definuje lexikální bázi jako slovo, na které se aplikuje nějaký morfologický proces a dále vysvětluje, že „v rámci kompozice se k sobě připojují dvě lexikální báze (*ceja* a *junto* v *cejijunto*), u derivace se jedna lexikální báze pojí s nějakým afixem (*Cervantes* a *-ino* v *cervantino*; *in-* a *útil* v *inútil*)“⁵. Například lexikální bázi již odvozeného slovesa *simplificar* je adjektivum *simple*, a lexikální bázi substantiva *simplificación* je sloveso *simplificar*. Lexikální bázi se tedy myslí slovo, které bezprostředně předcházelo vzniku nového odvozeného slova.

2.4 Slovotvorná pravidla a jejich restrikce

Podle Danielle Corbin je slovotvorné pravidlo mechanismus, který je tvořen třemi složkami: 1. strukturní operací, která zajišťuje, že mezi bázi a vytvořeným slovem je jen jeden jediný kategoriální vztah; 2. sémantickou operací, která vytváří význam všech slov vytvořených tímto pravidlem; 3. slovotvorným postupem (např. sufixací), který slouží ke stanovení zmíněného kategoriálního vztahu a k vytvoření daného významu. Spojení těchto postupů přidružených ke slovotvornému pravidlu vytváří morfologické paradigma daného pravidla. Tyto postupy si vzájemně nekonkurují a liší se synchronní dostupností.⁶

Kromě synchronní dostupnosti se tyto postupy od sebe liší také restrikcemi, které uvalují na své báze, a také způsobem, kterým v kombinaci s významem báze specifikují předpokládaný význam vytvořený daným pravidlem.⁷

Zjednodušeně řečeno, existují jistá pravidla určující to, k jakým lexikálním bázím se afix může připojit.

⁴ LANG, M. F. *Formación de palabras en español: morfología derivativa productiva en el léxico moderno*. Traducción de Alberto Miranda Poza. 3^a edición. Madrid: Cátedra, 2002, s. 220-221.

⁵ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 23.

„En la composición se unen dos bases léxicas (*ceja* y *junto* en *cejijunto*); en la derivación se une una base léxica y un afijo (*Cervantes* e *-ino* en *cervantino*; *in-* y *útil* en *inútil*).“

⁶ CORBIN, D. La morphologie lexicale: bilan et perspectives. *Travaux de Linguistique*. 1991, no. 23., s. 33-55.

⁷ CORBIN, D. Tamtéž, s. 39.

2.5 Produktivita

Produktivitu zde popíšu v souladu s přístupem Soledad Varela Ortega. Slovo tvorná pravidla se od sebe liší kapacitou vytvářet nová slova, kterou nazýváme produktivita. Existují dva druhy produktivity: produktivita reálná a produktivita potenciální. Reálnou produktivitu získáme, když přepočítáme všechna slova, která byla vytvořena daným slovo tvorným pravidlem, a když se tato produktivita shoduje s frekvencí výskytu daného afixu ve slovní zásobě jazyka. Potenciální produktivita je míra základní kapacity vytváření nových slov v jazyce. A právě potenciální produktivita je ta, o kterou se v teorii slovo tvorby zajímáme, protože potenciální slova jsou pro nás relevantnější. Již existující slova totiž mohou být lexikalizovaná nebo mohou mít velmi příznakové idiosynkratické rysy, kvůli kterým nemusí být vidět skryté slovo tvorné procesy.⁸

2.6 Prefixace a její problematika zařazení do systému

RAE/ASALE o prefixaci říká, že se jedná o slovo tvorný proces, ve kterém se prefix připojuje buď k nějakému již utvořenému slovu jako například v *des-hecho*, *in-dependiente*, *pre-disponer*, anebo k latinskému či řeckému kmeni jako například v *a-morfo* a *micro-bio*.⁹

U prefixace není úplně jasné, zda ji radit do derivace, nebo kompozice. Jak Petr Stehlík upozorňuje, prefixace totiž dříve byla řazena do kompozice a pod pojmem „derivace“ se automaticky mluvilo o sufixaci.¹⁰ Jedním z důkazů toho, že prefixace je součástí derivace, jak zmiňuje M. F. Lang, je, že prefix se nemůže vyskytovat samostatně jako slovo a musí být připojen k nějaké lexikální bázi.¹¹ Toto tvrzení platí u většiny prefixů, ale existují i prefixy, u kterých tomu tak úplně není. Než se ale pustím do této problematiky, zmíním ještě dvě různá dělení prefixů, která nám někteří autoři nabízejí a díky kterým budu dále schopna na problematiku zařazení prefixace blíže poukázat.

2.6.1 Dělení prefixů

2.6.1.1 Domácí prefixy a prefixy latinského či řeckého původu

Jelikož prefixy, které modifikují význam lexikální báze, mají rozdílný charakter, někteří autoři ve španělštině odlišují domácí prefixy, španělsky *prefijos vulgares*, jako například *a-*, *contra-*, *des-*, *sobre-* od prefixů latinského či řeckého původu, španělsky *prefijos cultos*, jako jsou

⁸ VARELA ORTEGA, S. *Fundamentos de morfología*. 1^a ed., 2^a reimp. Madrid: Síntesis, 1996, s. 86.

⁹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 663.

¹⁰ STEHLÍK, P. *Aspectos problemáticos de la prefijación en español*. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 47.

¹¹ LANG, M. F. Tamtéž, s. 22.

například prefixy *fono-*, *video-*, *auto-*.¹² Prefixy latinského či řeckého původu bývají nazývány také prefixoidy nebo pseudoprefixy. Manuel Alvar Ezquerra trefně podotýká, že tyto morfémy jsou prefixy ve chvíli, kdy jsou umístěné před lexikální bázi, tedy nalevo od lexikální báze. Nazývají se pseudoprefixy, protože mají latinský či řecký původ a často bývají v technickém a vědeckém jazyce uměle vytvořené.¹³ Ovšem na rozdíl od prefixů se prefixoidy mohou nacházet nalevo i napravo od lexikální báze. Tedy „výhradní antepozice prefixů umožňuje separovat skutečné předpony od afixoidů, které se objevují jak v počáteční, tak v koncové pozici slova (např. *anglófilo* – *filólogo* – *logopeda*)“¹⁴.

2.6.1.2 Prepozicionální, adverbiální a adjektivní prefixy

Varela Ortega a Martín García v příslušné kapitole mluvnické *Gramática descriptiva de la lengua española* rozdělují prefixy podle syntaktických funkcí na prefixy prepozicionální, adverbiální a adjektivní.¹⁵

2.6.1.2.1 Prepozicionální prefixy

Autorky o prepozicionálních prefixech říkají, že „většina prepozicionálních prefixů pochází z latinských nebo řeckých předložek, z nichž si vzaly odpovídající sémantické významy. Některé z těchto prefixů existují spolu s předložkou současné španělštiny (*ante-*, *con-*, *contra-*, *en-*, *entre-*, *sin-*, *sobre-*, *tras-*); v jiných případech předložka, ať už latinského původu (*circun-*, *ex-*, *extra-*, *infra-*, *post-*, *pro-*, *sub-*, *ultra-*) nebo řeckého původu (*anfi-*, *anti-*), ze španělštiny vymizela.“¹⁶

2.6.1.2.2 Adverbiální prefixy

Adverbiální prefixy pak „pocházejí z adverbií (*no*, *mal*, *bien*, *casi*, *medio*), ze španělské (*sobre-* [*cargar*], *entre-* [*abrir*]), latinské (*ultra-* [*moderno*], *super-* [*alimentar*]) nebo řecké předložky (*hiper-* [*crítico*]), anebo z latinského prefixu (*re-*, *semi-*). Adverbiální prefixy stejně jako

¹² více u ČERNÝ, J. *Morfología española*. 2^a ed. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, s. 45.

¹³ ALVAR EZQUERRA, M. *La formación de palabras en español*. 5^a ed. Madrid: Arco Libros, 2002, s. 51.

¹⁴ STEHLÍK, P. *Problém delimitace některých slovotvorných postupů a prostředků ve španělštině*. Brno: Masarykova univerzita, 2016, s. 52.

¹⁵ VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. La prefijación. In BOSQUE, Ignacio, DEMONTE, Violeta. *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 4993-5040.

¹⁶ VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. Tamtéž, s. 4999.

„La mayoría de los prefijos incluidos en este grupo proceden de preposiciones latinas o griegas de las que han heredado los valores semánticos correspondientes. Algunos prefijos de este tipo conviven con la preposición en la actual etapa del español (*ante-*, *con-*, *contra-*, *en-*, *entre-*, *sin-*, *sobre-*, *tras-*); en otros casos, la preposición, ya sea latina (*circun-*, *ex-*, *extra-*, *infra-*, *post-*, *pro-*, *sub-*, *ultra-*) o griega (*anfi-*, *anti-*), han desaparecido del español.“

adverbia modifikují predikáty, kvůli čemuž se připojují ke slovesným a adjektivním bázím, kde buď modifikují slovesem vyjádřenou akci či situaci, nebo vlastnost vyjádřenou daným adjektivem.“¹⁷

Varela Ortega a Martín García dělí adverbiální prefixy do více skupin. Uvedu zde pouze jednu skupinu adverbiálních prefixů, protože zbylé skupiny pro tuto práci nejsou podstatné. Skupinu, která je pro mou práci podstatná, tvoří intenzifikační prefixy, které značí různé stupně hodnocení. Varela Ortega s Martín Garcíou tuto skupinu dále dělí na další dvě podskupiny, z nichž opět uvedu jen tu, která je pro mou práci relevantní. Jedná se o prefixy, které se buď připojují k adjektivním či adverbiálním bázím, čímž zesilují vlastnost adjektiva či adverbia (*ultra-moderno*, *archi-original*, *extra-fino*, *hiper-crítico*), a mají tedy stejný význam, jako kdyby jim předcházelo adverbium *muy*; anebo se připojují ke slovesům a nesou stejný význam jako adverbium *mucho* (*ultra-congelar*, *hiper-reducir*, *sobre-cargar*).¹⁸

2.6.1.2.3 Adjektivní prefixy

Adjektivní prefixy se připojují k nominálním bázím, kde buď modifikují význam substantiva stejným způsobem, jako to dělají adjektiva, anebo fungují jako kvantifikátor, kdy specifikují množství týkající se nominální báze. Tyto prefixy se mohou pojít i s adjektivními bázemi (pouze s denominativními adjektivy), kde prefix sémanticky modifikuje podstatné jméno, které bylo lexikální bází daného přídavného jména, ke kterému se prefix připojil. Kromě jiných vlastností tyto prefixy vyjadřují velikost týkající se nominální báze s významem „pequeño“, česky „malý“ (*mini-cadena*), nebo s významem „grande, excesivo“, česky „velký, nadměrný“ (*mega-ciudad*, *super-éxito*, *hiper-espacio*).¹⁹

Jak je vidět, například prefix *hiper-* má více významů. Nejenže je jedním ze superlativních prefixů, o kterých pojednává tato práce, ale vyjadřuje také velikost. O této skutečnosti se ale zmíním detailněji až v další kapitole.

¹⁷ VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. Tamtéž, s. 5001.

„Según su origen, los prefijos con valores adverbiales pueden proceder de un adverbio (*no*, *mal*, *bien*, *casi*, *medio*), de una preposición española (*sobre-[cargar]*, *entre-[abrir]*), latina (*ultra-[moderno]*, *super-[alimentar]*) o griega (*hiper[crítico]*), o bien de prefijos latinos (*re-*, *semi-*). Como los adverbios, los prefijos adverbiales modifican predicados, razón por la cual se adjuntan a bases verbales y a bases adjetivas para modificar, respectivamente, la acción o situación expresada en el verbo base o bien la propiedad denotada por el adjetivo.“

¹⁸ více u VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. Tamtéž, s. 5001.

¹⁹ více u VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. Tamtéž, s. 5001-5002.

2.6.2 Problematika zařazení prefixace do systému

Jak už bylo řečeno, není úplně jasné, zda prefixaci řadit do derivace, nebo kompozice. Jak říká RAE/ASALE, „kompozice je slovotvorný proces, ve kterém se k sobě pojí minimálně dva nezávislé tvary, čímž vzniká nové slovo. Tato definice sama o sobě není v rozporu s definicí prefixace uvedenou výše. Nicméně řecké a latinské lexikální báze mají prostřední status mezi vázanými tvary a tvary volnými (*filo-* ve *filocomunista*, *logo-* v *logopedia*, *helio-* v *heliocéntrico* atd.). Tyto komponenty někdy tvoří druhou část slova (*germanófilo*, *filólogo*) a mají další vlastnosti, kterými se podobají spíše složeným slovům než slovům opatřeným prefixem. Ve většině případů se tyto útvary považují za řecké či latinské kmeny tvořící kompoziční elementy. Nicméně dnes jsou za prefixy považovány jiné útvary, které se dříve považovaly za kompoziční elementy, tedy za první části složeného slova, jako například *ante-*, *vice-*, *mono-*, *semi-*, *sobre-* atd.“²⁰

Situace s prefixoidy, tedy řeckými a latinskými kmeny, je ještě komplikovanější, protože ne všechny tyto kmeny mají ve zvyku tvořit jak první, tak i druhou část slova. Například kmeny *homo-* a *iso-* vždy tvoří první část slova, čímž se formálně podobají prefixům.²¹

Některé prefixoidy mohou být v jednom slově považovány za prefixy a v jiném slově naopak za jeden ze dvou kompozičních elementů. Vezmu-li například morfém *auto-*, ve slovech *autocrítica* a *autodefensa* bude považován za prefix, ale ve slovech *autobús* a *autoescuela* bude považován za kompoziční element, který vznikl zkrácením slova *automóvil*, kde je morfém *auto-* prefixem.²²

Další skutečností, která činí zařazení prefixace do systému problematickým, jsou prepozicionální a adverbiální prefixy. Tyto skupiny tvoří prefixoidy, o jejichž problematice jsem se už zmínila, i domácí prefixy (*contra-*, *sobre-*, *bien-*, *mal-*). Jak píše Jiří Černý, tyto prefixy existují i jako samostatná slova, čímž pádem by se daly považovat nejen za kořeny slov,

²⁰ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 664.

„La composición es el procedimiento morfológico por el que se integran dos o más formas independientes en una misma palabra. En principio, esta caracterización de las formas compuestas no plantea conflicto con la definición que se ha dado de las prefijadas. Sin embargo, las bases léxicas grecolatinas que se suelen denominar ELEMENTOS COMPOSITIVOS poseen un estatuto intermedio entre las formas ligadas y las libres: *filo-* (*filocomunista*), *logo-* (*logopedia*), *helio-* (*heliocéntrico*), etc. Estos componentes constituyen a veces el segundo segmento de una unidad léxica compleja (*germanófilo*, *filólogo*) y poseen otras propiedades que los asimilan a las formas compuestas, en lugar de a las prefijadas. Es hoy mayoritario, en efecto, el análisis de estas unidades como temas neoclásicos que constituyen elementos compositivos. Sin embargo, se suelen analizar hoy como prefijos otras unidades que tradicionalmente se consideraban elementos compositivos, por tanto el primer segmento de una palabra compuesta: *ante-*, *vice-*, *mono-*, *semi-*, *sobre-*, etc.“

²¹ vice u REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 783.

²² vice u REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 665.

ale také za lexikální báze. V tomto případě by se „proces připojení těchto elementů k jinému lexému také mohl považovat za kompozici, nikoliv derivaci“²³.

Je tedy otázkou, zda prefixaci řadit do derivace nebo do kompozice. Jak RAE/ASALE podotýká, záleží na tom, zda se soustředíme na slovotvornou strukturu daného prefixu, tedy na slovotvorná pravidla ve slovotvorném systému španělštiny, nebo klademe větší důraz na etymologii daného prefixu, tedy na jeho vývoj a s ním spojenou otázku, zda jeho struktura je nebo není v jazyce stále aktivní.²⁴

2.7 Polysémické prefixy

Polysémické prefixy jsou prefixy, které nesou více než jeden význam. Například prefix *hiper-* vyjadřuje jak velikost (*hipermercado*), tak i velkou míru vlastnosti (*hiperactivo*).²⁵

2.8 Elativ

RAE/ASALE definuje elativy jako adjektiva vyjadřující nejvyšší možný stupeň vlastnosti a dále je dělí na elativy morfologické a elativy lexikální. Morfologické elativy obsahují buď superlativní prefix (např. *super-*, *hiper-*, *ultra-*), nebo sufix vyjadřující totéž (*-ísimo*, *-érrimo*), a lexikální elativy jsou slova, která sama o sobě vyjadřují nejvyšší možný stupeň vlastnosti.²⁶

Jelikož lexikální elativy samy o sobě vyjadřují nejvyšší možný stupeň vlastnosti, je logické, že by se k nim neměly připojovat superlativní prefixy ani sufixy superlativu absolutního. RAE/ASALE ovšem upozorňuje, že se objevují lexikální elativy se sufixem *-ísimo*, jako například *excelentísimo*, *deliciosísimo*, *preciosísimo*, *tremendísimo*, *perversísimo*, které někdy v hovorové řeči mohou mít ironický podtón.²⁷

²³ ČERNÝ, J. Tamtéž, s. 45.

²⁴ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 665.

²⁵ více u VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. Tamtéž, s. 5024-5025.

²⁶ více u REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 921.

²⁷ více u REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 923.

3 Místo superlativních prefixů v typologii španělských prefixů

V této práci se zabývám superlativními prefixy, které určují velkou míru vlastnosti. Tyto prefixy ovšem nejsou jediným způsobem, jak můžeme tento význam ve španělštině vyjádřit, což vystihuje Martín García. V rámci slovtvorných procesů se dá velká míra vlastnosti kromě prefixů vyjádřit i sufixem *-ísimo*, jehož připojením se k bázi vzniká superlativ absolutní, jako např. *interesantísimo* (nejedná se o superlativ relativní, tedy o ten, kterým bychom něco srovnávali). Dalším způsobem, jak ve španělštině vyjádřit velkou míru vlastnosti, je postavení nějakého adverbia například před adjektivum, u kterého chceme velkou míru vlastnosti vyjádřit (*muy/bastante conocido*). A posledním způsobem, jak můžeme vyjádřit velkou míru vlastnosti, je opakování daného slova (*El niño es guapo guapo*).²⁸ Já se ve své práci budu zabývat velkým množstvím vlastnosti vyjádřeným jen superlativními prefixy, které jsou v současné španělštině velmi produktivní.

Podle dělení prefixů, které nám nabízejí Varela Ortega a Martín García, jsou superlativní prefixy řazeny k adverbialním prefixům, které už jsem zmínila výše. Stejně prefixy se sice vyskytují i ve skupině adjektivních prefixů, ale tam plní jinou funkci než tu, kterou se ve své práci zabývám. Zdá se tedy, že zařazení superlativních prefixů do systému je složité. Nejen-že tyto prefixy ze syntaktického hlediska nejsou řazeny pouze do jedné skupiny, ale i ze sémantického hlediska najdeme v každé příručce jiné dělení. Proto pro lepší orientaci chci zmínit, že se budu zabývat prefixy, které jsou v díle *Gramática descriptiva de la lengua española*²⁹ řazeny do tzv. *prefijos de intensificación* a v díle *Nueva gramática de la lengua española*³⁰ do tzv. *prefijos gradativos y escalares*. U zmíněné druhé gramatiky je skupina prefixů *prefijos gradativos y escalares* dále rozdělena do více skupin, z nichž mě budou zajímat pouze tři, které vyjadřují „intensidad“, „grado máximo“ a „exceso“. V této práci se budu konkrétně zabývat těmito pěti prefixy: *super-*, *ultra-*, *archi-*, *hiper-* a *requete-*.

Lexikální bázi, ke které se tyto prefixy připojují, mohou být adjektiva, substantiva, slovesa a adverbia; ovšem jsou tu jisté restrikcce.³¹ O těchto restrikcích mluví Martín García v jednom ze svých článků, a já se je v následujících větách pokusím shrnout. Co se týče adjektiv, tyto prefixy se pojí pouze s kvalitativními adjektivy, nikoliv s adjektivy relačními, protože

²⁸ více u MARTÍN GARCÍA, J. Los prefijos intensivos del español: caracterización morfo-semántica. *ELUA: Estudios de lingüística*. 1998, núm. 12, s. 103-116. [online] [cit. 2021-3-15]. Dostupné z: <http://rua.ua.es/dspace/handle/10045/6331>

²⁹ VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. Tamtéž, s. 4993-5040.

³⁰ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 663-733.

³¹ VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. Tamtéž, s. 5024.

relační adjektiva nepojmenovávají vlastnosti, které by se daly nějak stupňovat. Superlativní prefixy se mohou pojit se substantivy, pokud tato substantiva mají nějaké vlastnosti, které je možné stupňovat. Co se týče adverbii, superlativní prefixy se nemohou pojit s nominálními a deiktickými adverbii, protože nevyjadřují nic, co by se dalo stupňovat, a nemohou se pojit ani s adverbii vyjadřujícími kvantitu, protože tato adverbia již sama o sobě vyjadřují jakýsi stupeň kvantifikace, a tudíž už nemohou být dále stupňovány. Co se týče sloves, tyto prefixy se mohou pojit pouze se slovesy, která ve španělštině vyjadřují stavy nebo aktivity. Tato slovesa totiž nemají žádný koncový bod, čímž pádem je možné stupňovat každou fázi dané akce či jakýkoliv moment daného stavu.³²

Některé z těchto prefixů jsou polysémické, tedy mají více významů. Slovům, ve kterých prefix vyjadřuje něco jiného než velkou míru vlastnosti, se zde nebudu více věnovat.

3.1 Základní přehled a charakteristika superlativních prefixů

U charakteristiky jednotlivých prefixů zmíním i další významy, které daný prefix nese, abych blíže specifikovala, jakými výskyty se následně budu zabývat v rámci případových studií na korpusech. Tyto další významy budu brát ze seznamu prefixů v díle *Gramática descriptiva de la lengua española*³³, kde jsou všechny významy daného prefixu přehledně shrnuty.

Užití a charakteristiku prefixů, pokud neuvedu jinak, jsem převzala z klasifikace RAE/ASALE. U každého prefixu pak vždy předvedu jeden nebo dva příklady i s jejich významem, přičemž použiji stejný způsob, jaký ve své příručce použil Miranda Poza³⁴.

3.1.1 Prefix *super-*

Prefix *super-* vyjadřuje nejvyšší možnou míru vlastnosti, nadbytek a přemíru. Připojuje se převážně k substantivním bázím, adjektivním bázím a zřídka i k bázím slovesným.³⁵ RAE/ASALE uvádí, že část substantivních odvozenin s prefixem *super-* s významem nejvyšší možné míry vlastnosti tvoří slova, která se obecně v jazyce užívají, jako například *superordenador*, *superpotencia* nebo *superproducción*, ale oproti tomu sem patří i slova, která se užívají pouze v mluveném jazyce, jako například *supercoche*, *supercasa* nebo *superteléfono*.

³² MARTÍN GARCÍA, J. Tamtéž, s. 103-116.

³³ VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. Tamtéž, s. 5036-5038.

³⁴ více u MIRANDA POZA, J. A. *La formación de palabras en español*. Salamanca: Colegio de España, 1994, s. 91-93.

³⁵ více u MIRANDA POZA, J. A. Tamtéž, s. 93.

Tento prefix se také často užívá k vyzdvihnutí pojmenování osob jako například u *superhéroe*, *supermamá* nebo *supermodelo*.³⁶

Superproducción [super-[producción]_N]_N³⁷ „exceso de producción“, čs. „nadvýroba“

Prefix *super-* také může vyjadřovat velikost (*supermercado*) nebo pozici (*superponer*).³⁸

3.1.2 Prefix *ultra-*

Prefix *ultra-* nese extenzivní význam svého původního významu „más allá (de)“, a vyjadřuje tak vysokou míru vlastnosti. Tento prefix se nejčastěji připojuje k přídavným jménům, dále pak k substantivům a zřídka i ke slovesům. Slova s předponou *ultra-* jsou obzvlášť častá při označování nějakého přesvědčení, politického zařazení či jakéhokoliv postoje, který mluvčí považuje za extrémní (např. *ultracatólico*, *ultraconservador*, *ultraizquierda*). Jindy tento prefix s trochu neutrálnější formou vyjadřuje vyšší stupeň nějaké vlastnosti bez předešlých konotací (např. *ultraligero*, *ultraeducado*, *ultracivilizado*).³⁹

Ultrarrápido [ultra-[rápido]_{Adj}]_{Adj} „muy rápido“, čs. „velmi rychlý“

Prefix *ultra-* také může vyjadřovat pozici (*ultramarino*).⁴⁰

3.1.3 Prefix *archi-*

Když se prefix *archi-* pojí s podstatnými jmény, vyjadřuje titul, hodnost nebo společenské postavení vyšší, než je báze tohoto podstatného jména (např. *archiduque*, *archidiócesis*). Dále se tento prefix pojí s adjektivy (*archifamoso*) nebo s participii, která fungují jako adjektivum (*archiconocido*). Tento prefix se nepojí se slovesy. Pojí-li se tento prefix s termíny z lingvistiky, vyjadřuje vyšší míru abstrakce než jeho báze (*archifonema*, *archimorfema*).⁴¹

Archifamoso [archi-[famoso]_{Adj}]_{Adj} „muy famoso“, čs. „velmi slavný“

³⁶ více u REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 709-710.

³⁷ viz MIRANDA POZA, J. A. Tamtéž, s. 91-93.

³⁸ VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. Tamtéž, s. 5038.

³⁹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 712.

⁴⁰ více u VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. Tamtéž, s. 5038.

⁴¹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 711.

Tento prefix nenese žádný jiný význam.⁴²

3.1.4 Prefix *hiper-*

Prefix *hiper-* vyjadřuje nadbytek nebo přemíru převážně v oblasti medicíny. Pojí se hlavně se slovy řeckého či latinského původu (např. *hiperactividad*, *hiperglucemia*, *hipertermia*). Tento prefix se může pojit i se slovesy, ale jen zřídka (*hiperventilar*).⁴³

<i>Hiperactividad</i>	[<i>hiper</i> -[<i>actividad</i>] _N] _N	„exceso de actividad“, čs. „přílišná aktivita“
-----------------------	--	---

Tento prefix může také vyjadřovat pozici (*hiperbóreo*) nebo velikost (*hipermercado*).⁴⁴

3.1.5 Prefix *requete-*

Prefix *requete-* je variantou prefixu *re-*. Pojí se s adjektivy a adjektivními participii (*requetebueno*), se slovesy (*requetepeinar*), ale i s adverbii (*requetebién*).⁴⁵ Tento prefix se na rozdíl od předešlých prefixů nevyskytuje v žádné oblasti odborného jazyka. Byť je prefix *requete-* variantou prefixu *re-*, prefixem *re-* se zde zabývat nebudu, protože o něm už bylo napsáno mnoho jiných prací.

<i>Requeteguapo</i>	[<i>requete</i> -[<i>guapo</i>] _{Adj}] _{Adj}	„muy guapo“, čs. „velice hezký“
<i>Requetebién</i>	[<i>requete</i> -[<i>bien</i>] _{Adv}] _{Adv}	„muy bien“, čs. „velice dobře“

⁴² více u VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. Tamtéž, s. 5036.

⁴³ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 714.

⁴⁴ VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. Tamtéž, s. 5037.

⁴⁵ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. Tamtéž, s. 712.

4 České prefixy vyjadřující velkou míru vlastnosti

Jelikož v další kapitole budu v rámci případové studie na InterCorpu zkoumat, jak jsou superlativní prefixy nejčastěji překládány do češtiny, stručně zde představím, jaké prefixy v češtině vyjadřují velkou míru vlastnosti. K tomu využiji klasifikaci prefixů Františka Čermáka, která se mi zdá pro tuto práci příhodná.

Tento autor dělí prefixaci substantiv a adjektiv do tří hlavních skupin, z nichž jsou pro překlad španělských superlativních prefixů podstatné první dvě, „identifikace“ a „lokalizace“. Skupina „identifikace“ je dále rozdělená na „identifikaci prostou“ a „identifikaci kvantifikovanou“, k níž jsou řazeny právě prefixy vyjadřující velkou míru vlastnosti. Konkrétně se jedná o prefixy *arci-* a *ultra-*, které vyjadřují velkou míru vlastnosti, dále o prefixy *pře-* a *pra-*, které vyjadřují míru příliš velkou, a o prefix *super-*, který vyjadřuje jak mírou velkou, tak i míru nejvyšší. Další prefixy, které jsou protějšky superlativních prefixů, jsou zařazeny do skupiny „lokalizace“ a týkají se „objektu nebo osoby“. Jde konkrétně o prefixy *nad-* a *hyper-*, které přestože jsou zařazené do skupiny lokalizace, také vyjadřují velkou míru vlastnosti. Prefixy *pře-* a *pra-* se kromě adjektiv a substantiv připojují také k adverbiím a i zde nesou význam příliš velké míry vlastnosti.⁴⁶

Pro bližší charakteristiku každého z prefixů využiji slovníku afixů⁴⁷, kde jsou tyto prefixy stručně popsány.

4.1 Prefix *super-*

Prefix *super-*, kromě jiného, vyjadřuje vyšší postavení nebo vliv (*superintendant*, *superliga*), vyšší míru něčeho (*superfosfát*, *supersaturace*) nebo že je někdo vynikající a předčí ostatní (*superman*, *superstar*).

4.2 Prefix *ultra-*

Prefix *ultra-* je stavebním prvkem přejatých slov, jehož významem je překročení rozsahu, míry nebo limitu, ale také vykazuje extrémní míru vlastnosti (*ultramoderní*, *ultraortodoxní*).

4.3 Prefix *arci-*

Prefix *arci-* se uplatňuje v hierarchii titulů, názvů správních území apod. (*arcibiskup*).

⁴⁶ ČERMÁK, F. *Morfematika a slootovorba češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012, s. 84.

⁴⁷ ŠIMANDL, J. (ed.). *Slovník afixů užívaných v češtině*. 2018. [online] [cit. 2021-5-1] Dostupné z: <http://www.slovníkafixu.cz/>

4.4 Prefix hyper-

Prefix *hyper-* nese význam nadřazenosti (*hypervelmoc*), nezvykle vysokou míru vlastnosti (*hyperrychlý*) nebo má význam něčeho přesahujícího, majícího jiné dimenze (*hyperprostor*, *hyprrealita*). Tento prefix vyjadřuje ještě vyšší míru vlastnosti než prefix *super-*.

4.5 Prefix pře-

Prefix *pře-*, který svými významy odpovídá předložce *přes*, nese mnoho významů, mezi kterými je i význam nadmíry, která může být buď negativní (*přecenit*) nebo pozitivní (*překrásný*).

4.6 Prefix nad-

Prefix *nad-* má více významu, z nichž pro tuto práci jsou podstatné dva – vyjadřuje hierarchicky vyšší substanci (*nadporučík*, *nadčlověk*, *nadjá*) a přemíru (*nadprodukce*, *nadpráce*).

4.7 Prefix pra-

Prefix *pra-* se pojí převážně se substantivními, adjektivními a adverbiálními lexikálními bázemi. Kromě jiných významů, jako je například vyjadřování příbuzenských vztahů (*prababička*), může mít tento prefix stupňovací význam (*pramálo*, *pranic*) nebo pojmenovává jevy starší, záporné či nepříjemné (*prastarý*, *prapodivný*), čímž také vyjadřuje větší míru vlastnosti.

5 Případové studie na korpusech

Nyní se budu zabývat výskytem prefixů, které jsem popsala ve třetí kapitole, na dvou jazykových korpusech. Prvním z těchto korpusů je jednojazyčný korpus Aranea, který se skládá z textů z různých webů. Zde mě bude zajímat, jak často a s jakými slovy se dané prefixy pojí. Druhým korpusem pak je paralelní korpus InterCorp, ve kterém se zaměřím na to, jak jsou slova, která obsahují dané prefixy, nejčastěji překládána do češtiny.

5.1 Případová studie na korpusu Aranea

U řady korpusů Aranea je na výběr ze dvou korpusů, které je možné použít – jeden je větší, druhý menší. Já jsem si pro svou případovou studii vybrala ten větší, tedy Araneum Hispanicum Maius⁴⁸. Zvolila jsem univerzální dotaz [lemma="prefix.+"] a hledání jsem nijak neomezila, výskyty se tedy týkají celého korpusu. Všechny prefixy jsem postupně za použití již řečeného dotazu vyhledala a nyní zde rozeberu výskyt a frekvenci každého z těchto prefixů. Při zařazování prefixů do skupin ze sémantického hlediska vždy u dané skupiny uvedu do závorky pár příkladů, aby bylo jasnější, co jsem daným pojmenováním skupiny měla na mysli.

Jelikož se dotaz v korpusu Aranea nedá specifikovat tak, aby korpus vyhledal pouze prefixy, sběr dat byl poměrně složitý. Způsob, jakým jsem při sběru dat postupovala, popíšu u prvního prefixu, který zde budu rozebírat, tedy u prefixu *super-*, protože ilustrace postupu na konkrétním prefixu bude srozumitelnější.

5.1.1 Prefix *super-*

Po zadání dotazu [lemma="super.+ "] korpus vyhledal 498482 výskytů. Tyto výskyty se ovšem netýkají pouze slov s prefixem *super-*, nýbrž všech slov, která začínají na *super-*, byť se nejedná o předponu. Jak už jsem zmínila výše, na tomto korpusu není možnost do dotazu zahrnout, že mě zajímají pouze prefixy, a ani není možné dotaz nějakým jiným způsobem blíže specifikovat. Po zadání dotazu jsem si nechala zobrazit frekvenci lemmat. Přestože by se mělo jednat o lemmata, korpus zobrazil frekvenční seznam slovních tvarů. Tyto slovní tvary se dají odstranit pomocí negativního filtru, ale jelikož mi tento proces přišel zdlouhavý, zvolila jsem jiný postup, který zde následně popíšu.

Frekvenční seznam lemmat (ve skutečnosti slovních tvarů) jsem z korpusu vyexportovala do Excelu, kde jsem ručně postupně odstraňovala slova, která se pro mou práci nehodí. Šlo o slova, jak už jsem zmínila výše, která neobsahovala prefix, jako například slova

⁴⁸ BENKO, V.: *Araneum Hispanicum Maius*, verze 15.04. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný z: <<http://www.korpus.cz>> [Poslední přístup 2021-4-15]

superior nebo *superstición*. Dále jsem odstranila slova, která sice obsahují prefix *super-*, ale tento prefix zde nese jiný význam, než kterými se ve své práci zabývám. Jde například o slova typu *supermercado*, kde prefix *super-* nevyjadřuje velkou míru vlastnosti, nýbrž velikost. Myslím si ale, že u prefixů, které vyjadřují jak velkou míru vlastnosti, tak velikost, je někdy obtížné se rozhodnout, do jaké z těchto dvou skupin by se měl prefix zařadit. Domnívám se, že například prefix *super-* ve slově *supertormenta* by se dal zařadit do obou těchto skupin. Rozhodla jsem se tedy vytvořit si vlastní kritérium toho, jaké výskyty řadit k superlativním prefixům a jaké k vyjadřování velikosti. Pokud se věc, kterou slovo s prefixem zastupuje, dá nějakým způsobem změřit, jako je tomu například u slova *supertormenta*, přiřadila jsem si tento výskyt prefixu k vyjádření velikosti, a do své práce jsem ho tedy nezahrnula. Do frekvenčního seznamu lemmat jsem pak nezařadila ani anglická slova jako *superhero*, protože se zde zabývám výskyty prefixů pouze ve španělštině. Nehodící se slova jsem postupně odstraňovala do té doby, než mi vznikl frekvenční seznam 120 nejčastějších slov s tímto prefixem. Jelikož se ale jednalo pouze o jeden slovní tvar daného slova, bylo potřeba dohledat i ostatní slovní tvary. Celý excelový soubor jsem si tedy exportovala do formátu PDF, ve kterém jsem následně pomocí funkce Ctrl+F hledala další slovní tvary každého ze 120 nejfrekventovanějších slov. Zadala jsem vždy jen část daného slova bez prefixu, aby se mi například u dvojvýchodných adjektiv zobrazila jak varianta pro maskulinum, femininum, tak i tvary plurálu. Důvodem, proč jsem slova zadávala bez prefixů, bylo, že některými výskyty byla slova, která byla s prefixem spojena pomlčkou jako například *super-hombre*. Do frekvenčního seznamu jsem zahrnula i slova, ve kterých například chybělo jedno písmeno, protože se zřejmě jednalo o překlep, což je vzhledem k povaze textů pochopitelné. Ovšem ne každé slovo, které se jeví jako překlep, překlepem opravdu je. U slov, která obsahovala jiná diakritická znaménka, než ta, která se používají ve španělštině, se často jednalo o slova z jiných románských jazyků. Proto jsem si tato slova raději v korpusu nechala zobrazit pozitivním filtrem, abych zjistila, zda se opravdu jedná jen o překlep, nebo o slovo z jiného jazyka. Slova z dalších románských jazyků jsem samozřejmě do frekvenčního seznamu lemmat nezahrnula. Po dohledání všech slovních tvarů vznikl seznam 120 nejfrekventovanějších lemmat, ze kterého jsem vybrala 100 nejfrekventovanějších, která jsou zapsaná v tabulce níže. Důvodem, proč jsem nejprve vybrala 120 nejčastějších slovních tvarů, bylo, že jsem očekávala, že po dohledání všech slovních tvarů se pořadí těch 120 nejčastějších slov změní, a tak jsem si nechala tuto rezervu dvaceti slov, abych opravdu měla těch 100 nejfrekventovanějších.

Nejfrekventovanější lemmata s prefixem *super-* jsou tato:

	Lemma	Absolutní frekvence
1	superhéroe	5161
2	superintendencia	3500
3	superproducción	1162
4	superintendente	1155
5	superpotencia	1092
6	superestructura	1050
7	superpoder	932
8	superdotado	881
9	superhombre	656
10	superventas	650
11	superdeportivo	589
12	superpoblación	579
13	superestrella	459
14	superpoblado	397
15	supersónico	397
16	supercomputadora	358
17	supermasivo	321
18	supermodelo	287
19	superfamilia	280
20	superyó	278
21	superordenador	268
22	superusuario	248
23	superheroico	248
24	supervillano	229
25	superóxido	204
26	superhumano	193
27	supercuerdas	182
28	superabundancia	168
29	supersimetría	154
30	superheroína	154
31	superantojo	146
32	superclásico	146
33	supercrítico	144
34	supergrupo	143
35	supercomputación	142
36	superreducido	142
37	superconductor	133
38	superconductividad	132
39	supergigante	130
40	superpoderoso	122
41	superexplotación	117
42	superdotación	115
43	superbién	114
44	superligero	112
45	superclase	100

46	supergallo	96
47	supersimétrico	95
48	supernatural	93
49	superestructural	93
50	supermosca	91
51	superblando	90
52	supercontinente	88
53	supercopa	88
54	superfan	85
55	superrico	83
56	supervelocidad	81
57	superseries	80
58	supernodo	78
59	superpluma	76
60	supercontento	76
61	superlujo	73
62	supercompensación	70
63	superfuerza	69
64	supercúmulo	68
65	supertierra	68
66	supercarretera	65
67	superguay	64
68	supergravedad	62
69	supermujer	62
70	superlumínico	61
71	superdivertido	61
72	supercoche	61
73	supersoldado	57
74	superfino	57
75	superespecial	56
76	superabundante	56
77	superalimento	55
78	superinteligente	54
79	superinteresante	52
80	supermanzana	52
81	superbanda	51
82	supermillonario	48
83	supercómputo	47
84	superestado	47
85	superfeliz	45
86	superred	44
87	superdelegado	41
88	supersaludo	40
89	superautopista	40
90	superfluido	40
91	superbueno	39

92	superpesado	39
93	supermediano	38
94	supermamá	38
95	superbonito	37
96	superespecialización	36
97	superoriginal	36
98	superoferta	36
99	superministro	35
100	superimportante	35

Tabulka 1 - Prefix *super-*

Prefix *super-* se pojí hlavně k substantivním a adjektivním lexikálním bázím. Substantivní bázi zde mají zhruba dvě třetiny slov z frekvenčního seznamu. Třetí třetinu pak tvoří adjektivní báze. Prefix *super-* se může pojít i k adverbiálním bázím, ale je to oproti dvěma předchozím bázím zřídka kdy. Mezi uvedenými lemmaty má striktně adverbiální bázi pouze slovo *superbién* a dalším výskytem adverbiální báze už je pak jen *superguay*, které podle kontextu může fungovat jako adjektivum i adverbium.

Jak je vidět, pojí-li se například substantivum s tímto prefixem, v některých případech se i adjektivum od něj odvozené (či substantivum odvozené od adjektiva) s tímto prefixem pojí (*superintendencia* – *superintendente*, *superespecialización* – *superespecial*, *superestructura* – *superestructural*).

Ze sémantického hlediska je možné tyto výskyty rozdělit do několika odvětví. Prefix *super-* se často pojí se slovy z oboru výpočetní techniky a termíny s ní spojené (např. *superordenador*, *supercomputadora*, *supercomputación*, *superusuario*, *supervelocidad*). Dalším častým užitím jsou termíny týkající se fyziky (*superconductor*, *supersónico*, *supersimetría*). Méně často se pak tento prefix pojí s termíny astronomie (*supergigante*, *supertierra*), chemie (*superóxido*) nebo geologie (*supercontinente*). Některá tato slova se ale mohou používat i v jiných technických disciplínách, než ke kterým jsem je zde přiřadila. Obecně se tedy dá říct, že se tento prefix frekventovaně (celkem 26 lemmat) pojí s odbornými termíny různých technických disciplín.

Dále se prefix *super-* často vyskytuje u pojmenování váhových kategorií v boxu či v jiných bojových sportech (*supermosca*, *superpesado*, *superpluma*, *supergallo*, *supermediano*). Jiná slova se zas pojí s oblastí automobilových závodů (*supercoche*, *superdeportivo*) nebo fotbalu (*superclásico*, *supercopa*). Tento prefix se tedy pojí i se slovy týkajícími se sportu.

Slova s prefixem *super-* se také mohou týkat ekonomie (*superproducción*, *superventas*, *superpotencia*, *superreducido*, *supermillonario*, *superoferta*).

Nejfrekventovanější lemma je *superhéroe*, které má i svůj méně častý ženský protějšek *superheroína*. V oblasti komiksu či filmu obecně můžeme najít více slov s prefixem *super-* (*supervillano*, *superpoder*, *supersoldado*), kde tento prefix vyjadřuje nejvyšší možnou míru vlastnosti. Slovo *superhéroe* by se ale také dalo zařadit do skupiny pojmenování lidí, kteří jsou v tom, co zastávají, úžasní, a byť nemají s komiksem či filmem nic společného, jejich schopnosti jsou považovány za nadlidské (*superhombre*, *supermujer*, *supermamá*, *superestrella*), anebo do skupiny pojmenování osob týkající se showbusinessu (*supermodelo*, *supergrupo*, *superfan*).

Další slova s prefixem *super-* se týkají vlastností či stavů lidí (*superinteligente*, *superdotado*, *superrico*, *supercontento*, *superfeliz*) nebo věcí (*superlujo*, *superguay*, *superbién*, *superdivertido*, *superinteresante*), které bývají kladně hodnoceny.

U slov s tímto prefixem týkajících se filmu, sportu nebo showbusinessu (*superhéroe*, *superpoder*, *supermodelo*, *supercoche*, *supercopa*, *superestrella*) je možné vidět jejich přesné protějšky i v jiných jazycích, které pravděpodobně vznikly po vzoru anglických slov.

Prefix *super-* kromě velké míry vlastnosti vyjadřuje i nadbytek nebo přemíru, což vyjadřuje pouze 5 lemmat z frekvenčního seznamu (*superproducción*, *superpoblación*, *superpoblado*, *superabundancia*, *superabundante*). Z této skutečnosti lze usoudit, že vyjádření nadbytku nebo přemíry není u prefixu *super-* tak časté jako vyjádření velké míry vlastnosti.

5.1.2 Prefix *ultra-*

Po zadání dotazu [lemma="ultra.+ "] korpus vyhledal 25262 výskytů. Mezi těmito výskyty opět byla slova, kde *ultra-* nemá funkci prefixu (např. *ultrajar*), a tak jsem tato slova z frekvenčního seznamu odstranila. Dále jsem odstranila i slova, která obsahují prefix *ultra-*, ale tento prefix zde nehraje roli superlativního prefixu, nýbrž zde nese původní význam tohoto prefixu – „más allá de“ – který se v těchto případech nedá sémanticky rozšířit tak, aby vyjadřoval velké množství vlastnosti (např. *ultramar*). Odstranila jsem také slova z jiných jazyků. Postup vytváření frekvenčního seznamu lemmat byl stejný jako u prefixu *super-*, a tak ho zde už nebudu znovu popisovat. Frekvenční seznam lemmat vypadá takto:

	Lemma	Absolutní frekvence
1	ultraderecha	1487
2	ultraderechista	888
3	ultraconservador	686
4	ultraliberal	480
5	ultrarrápido	379
6	ultraportátil	373

7	ultraligero	364
8	ultramoderno	299
9	ultraortodoxo	279
10	ultranacionalista	222
11	ultracatólico	219
12	ultraizquierdista	203
13	ultraizquierda	187
14	ultrafino	179
15	ultrasecreto	157
16	ultradelgado	152
17	ultraliberalismo	124
18	ultrafiltración	116
19	ultracompacto	106
20	ultracorto	104
21	ultrasensible	88
22	ultraliviano	85
23	ultrafondo	70
24	ultramaratón	70
25	ultraalto	70
26	ultraviolento	68
27	ultrarreaccionario	60
28	ultracavitación	59
29	ultracongelado	56
30	ultrafondista	53
31	ultrarreligioso	52
32	ultraviolencia	49
33	ultrarresistente	45
34	ultradefensivo	43
35	ultrabajo	43
36	ultranacionalismo	42
37	ultrafemenino	41
38	ultraizquierdismo	40
39	ultrapuro	39
40	ultracapitalista	38
41	ultraneoliberal	34
42	ultracompetitivo	34
43	ultrafrío	34
44	ultrafiltrado	33
45	ultraprofundo	32
46	ultrasuave	31
47	ultrarrealista	27
48	ultraeficiente	26
49	ultrakirchnerista	25
50	ultradistancia	24
51	ultrasilencioso	23
52	ultraplano	23

53	ultraderechismo	22
54	ultrapreciso	22
55	ultramaroniano	21
56	ultrasofisticado	20
57	ultrafan	19
58	ultrabrillante	19
59	ultrasecuenciación	18
60	ultrarradical	18
61	ultracorrección	17
62	ultracapitalismo	17
63	ultrarresistencia	17
64	ultraflexible	17
65	ultrarraro	16
66	ultracongelación	15
67	ultraislamista	15
68	ultraimperialismo	15
69	ultramicroscópico	15
70	ultraortodoxia	14
71	ultramaronista	14
72	ultrapoderoso	14
73	ultramodernidad	13
74	ultrapotente	13
75	ultracongelador	13
76	ultraliso	13
77	ultrabarato	13
78	ultralento	12
79	ultradenso	12
80	ultramóvil	12
81	ultracentrifugación	11
82	ultraveloz	11
83	ultrabásico	11
84	ultrapesado	11
85	ultraminoritario	11
86	ultrahidratante	11
87	ultracristiano	11
88	ultrapequeño	11
89	ultralargo	11
90	ultralegislador	10
91	ultraprecisión	10
92	ultraviolado	10
93	ultraenergético	10
94	ultraconcentrado	10
95	ultraelevado	9
96	ultralujo	9
97	ultramáfico	9
98	ultraoficialista	9

99	ultraportable	9
100	ultracapacitor	9

Tabulka 2 - Prefix *ultra-*

Prefix *ultra-* se pojí převážně k adjektivním lexikálním bázím, které tvoří zhruba dvě třetiny nejčastějších lemmat. Dále se tento prefix pojí s přídavnými jmény, která se odvozují od podstatných jmen (např. *ultraderecha* – *ultraderechista*).

Ze sémantického hlediska se tento prefix často pojí s pojmy týkajícími se fyziky či chemie (*ultraliviano*, *ultracongelado*, *ultrapuro*, *ultrafiltración*, *ultradenso*, *ultraenergético*, *ultracapacitor*) nebo také světa počítačů a kamer (*ultraportátil*, *ultrafino*, *ultracompacto*, *ultraeficiente*, *ultraveloz*, *ultralentos*, *ultraalto*). Kromě technické oblasti se prefix *ultra-* užívá i v přírodovědě (*ultramicroscópico*, *ultramáfico*) a v medicíně (*ultrasecuenciación*, *ultracavitación*). Do této technicko-přírodovědné oblasti by se dalo zařadit celkem 36 lemmat.

Některá slova s prefixem *ultra-* prostupují více technickými nebo i jinými než technickými oblastmi (*ultraflexible*, *ultrapotente*, *ultramoderno*, *ultracorto*, *ultradelgado*).

Tento prefix se také velice často užívá, jak jsem již zmínila ve třetí kapitole, když chce mluvčí dát najevo, že se jedná o extrémní postoj k něčemu. To je nejčastěji vidět u politických ideologií (*ultraderecha*, *ultraconservador*, *ultraliberal*, *ultranacionalista*, *ultracapitalismo*, *ultraizquierda*, *ultrakirchnerista* apod.) a u náboženských vyznání (*ultracatólico*, *ultracristiano*, *ultraortodoxo*, *ultrarreligioso*, *ultraislamista*). Lemmat týkajícími se politiky či náboženství jsem našla 24.

Prefix *ultra-* se také pojí se slovy, spolu se kterými tvoří slova týkající se extrémních běžeckých závodů (*ultramaratón*, *ultrafondo*, *ultrarresistente*, *ultradistancia*), ve kterých je zřejmý původní význam tohoto prefixu – „más allá de“.

Dále zde můžeme vidět pojmy z kosmetického průmyslu a ze světa módy (*ultrahidratante*, *ultrasuave*, *ultrabrillante*).

Jak je vidět, nejčastěji se prefix *ultra-* pojí buď k termínům z technicko-přírodovědné oblasti, nebo ke slovům týkajícím se politických ideologií či náboženského vyznání.

5.1.3 Prefix *archi-*

Po zadání dotazu [lemma="archi.+ "] korpus vyhledal 139341 výskytů. Při tvorbě frekvenčního seznamu lemmat jsem opět odstranila slova jako například *archivo*, která neobsahují prefix *archi-*, a také slova z jiných jazyků. Byť je u tohoto prefixu počet výskytů skoro šestkrát větší než u prefixu *ultra-*, mnoho těchto výskytů jsou slovní tvary slova *archivo* a jeho odvozenin a frekvence slov s prefixem *archi-* zde není velká. Rozhodla jsem se tedy vytvořit frekvenční

seznam pouze 50 lemmat, protože dále už jsou slova jen se dvěma či jedním výskytem, kvůli čemuž si myslím, že je zbytečné je zde zmiňovat. Frekvenční seznam 50 lemmat prefixu *archi-* tedy vypadá takto:

	Lemma	Absolutní frekvence
1	archiconocido	1061
2	archidiócesis	713
3	archiduque	471
4	archienemigo	364
5	archifamoso	160
6	archirrival	103
7	archiduquesa	67
8	archisabido	53
9	archimillonario	36
10	archimago	33
11	archidiácono	31
12	archidemonio	19
13	archipopular	16
14	archidruida	15
15	archicofradía	15
16	archimandrita	15
17	archivillano	14
18	archidemostrado	12
19	archigénero	9
20	archilexema	9
21	archirreconocido	9
22	archirrepetido	7
23	archicitado	6
24	archinemesis	5
25	archiutilizado	5
26	archirreaccionario	5
27	archiepiscopal	5
28	archimaestre	5
29	archicriminal	4
30	archiprobado	4
31	archipictor	4
32	archipremiado	4
33	archidemonizado	4
34	archifonema	4
35	archipámpano	4
36	architerrorista	4
37	archicélebre	3
38	archiconservador	3
39	archimencionado	3
40	archiseguro	3

41	archiunidad	3
42	architriclino	3
43	archivisto	3
44	archicomprobado	3
45	archiescuchado	3
46	archilaúd	3
47	archiespañol	3
48	archiexplorado	3
49	archiprestigioso	3
50	archibasílica	3

Tabulka 3 - Prefix *archi-*

Prefix *archi-* se pojí k adjektivům a substantivům. Co se týče adjektiv, je zajímavé, že se pojí převážně s adjektivy, která vznikla z participií sloves (*archidemostrado*, *archirreconocido*, *archimencionado*). Vzhledem k tomu, že sloveso s prefixem *archi-* v infinitivu, jako například **archidemostrar*, neexistuje, prefix se připojuje až k participiu daného slovesa a užívá se jako adjektivum.

Ze sémantického hlediska se tento prefix pojí hlavně se substantivy, která vyjadřují nějaké vyšší postavení či titul, ať už co se týče panovníků (*archiduque*), oblasti církve (*archidiócesis*, *archidiacono*, *archimandrita*, *archiepiscopal*, *archicofradía*) či mistrů svého „řemesla“ (*archimago*, *archidruida*, *archimaestre*, *archipictor*). V těchto případech, stejně jako v případě vyjádření úhlavního nepřítele (*archienemigo*, *archinemesis*, *archivillano*, *archirrival*, *archidemonio*), prefix *archi-* nese význam nadřazenosti či větší důležitosti, ke kterému bych z tohoto seznamu přiřadila celkem 17 lemmat.

Dalším četným výskytem prefixu *archi-* jsou slova, kterými mluvčí chce vyjádřit, že je někdo nebo něco hodně známé (*archiconocido*, *archifamoso*, *archisabido*, *archipopular*, *archirreconocido*, *archicélebre*). S prefixem *archi-* se také pojí participia, která se užívají jako adjektiva, a vyjadřují, že něco bylo mnohokrát uděláno (*archidemostrado*, *archirrepetido*, *archicitado*, *archiutilizado*, *archiprobado*, *archimencionado*) s odstínem toho, že by tím pádem měl příjemce určitou věc vědět nebo znát.

Jak už jsem zmínila v předchozí kapitole, dále se tento prefix pojí s pojmy týkajícími se lingvistiky (*archigénero*, *archilexema*, *archifonema*), kde vyjadřuje míru abstrakce.

5.1.4 Prefix *hiper-*

Po zadání dotazu [lemma="hiper.+ "] korpus vyhledal 37738 výsledků. Zde na rozdíl od předešlých prefixů nebylo třeba data tolik očišťovat, protože se opravdu jedná o slova s prefixem *hiper-*. Nicméně jsem některá z těchto slov z frekvenčního seznamu odstranila,

protože zde prefix nevyjadřoval velké množství vlastnosti, nýbrž velikost (*hipermercado*).

Frekvenční seznam 100 lemmat vypadá takto:

	Lemma	Absolutní frekvence
1	hipertensión	9230
2	hiperactividad	1906
3	hipertrofia	1283
4	hiperactivo	1257
5	hipertenso	1217
6	hipercolesterolemia	1055
7	hipersensibilidad	821
8	hiperinflación	609
9	hiperglucemia	597
10	hipertiroidismo	560
11	hiperplasia	377
12	hipersensible	305
13	hiperrealista	303
14	hiperhidrosis	293
15	hiperventilación	277
16	hipertensivo	277
17	hipertrófico	256
18	hipermetropía	240
19	hiperbárico	240
20	hipertrigliceridemia	221
21	hipertermia	216
22	hipertónico	206
23	hipertrofiado	206
24	hiperconectado	196
25	hiperrealismo	176
26	hipercalórico	170
27	hiperespacio	164
28	hiperpigmentación	154
29	hiperproteico	145
30	hiperventilar	128
31	hiperbreve	127
32	hiperextensión	123
33	hiperestimulación	118
34	hiperlocal	116
35	hiperreactividad	104
36	hipercapnia	103
37	hiperuricemia	102
38	hiperlipidemia	100
39	hiperinflacionario	97
40	hipercrítico	97
41	hipercalcemia	91

42	hipersomnia	90
43	hiperemia	88
44	hipersalino	86
45	hipertrofiar	84
46	hiperparatiroidismo	79
47	hipertonía	73
48	hiperconsumo	72
49	hiperinsulinemia	70
50	hiperpotasemia	70
51	hipersónico	67
52	hiperconectividad	65
53	hiperlipemia	65
54	hipersexualidad	64
55	hiperrealidad	64
56	hipermoderno	62
57	hiperlordosis	61
58	hiperaldosteronismo	59
59	hiperreal	59
60	hiperémesis	58
61	hiperdesarrollado	58
62	hiperqueratosis	57
63	hiperplásico	53
64	hipercompetitivo	50
65	hipermétrope	49
66	hiperquinético	49
67	hiperestesia	48
68	hiperosmolar	46
69	hiperrespuesta	45
70	hiperestado	44
71	hipervigilancia	43
72	hipercoagulabilidad	42
73	hipermnesia	42
74	hiperespecialización	42
75	hiperfocal	41
76	hiperalgesia	41
77	hipervitaminosis	41
78	hiperperceptor	41
79	hiperglucémico	39
80	hiperdimensional	38
81	hipersecreción	36
82	hiperdiverso	36
83	hipersexual	36
84	hiperfunción	35
85	hiperconexión	35
86	hipercápnico	35
87	hiperlaxitud	34

88	hiperandrogenismo	34
89	hiperconsumista	33
90	hipermovilidad	32
91	hiperreflexia	30
92	hyperprolactinemia	30
93	hiperexcitabilidad	29
94	hipervisor	29
95	hiperpotencia	29
96	hipermodernidad	28
97	hipercubo	28
98	hiperinsuflación	27
99	hiperdesarrollo	27
100	hiperflexión	26

Tabulka 4 - Prefix *hiper-*

Prefix *hiper-* se nejčastěji pojí s podstatnými jmény a dále s adjektivy, která jsou často od těchto podstatných jmen odvozena (*hipertrofia – hipertrófico*). Kromě toho se tento prefix pojí i se slovesy (*hipertrofiar*), ale už ne tak frekventovaně jako s předešlými dvěma kategoriemi.

Z hlediska významu se tento prefix pojí převážně k termínům z medicíny, kterých je v seznamu celkem 68. To by se dále dalo rozdělit na menší odvětví, jako například jevy týkající se nadbytečného množství hormonů (*hipertiroidismo, hiperestimulación, hiperinsulinemia, hiperaldosteronismo, hipersecreción, hyperprolactinemia*), nadbytečné množství různých látek v krvi (*hipercolesterolemia, hiperglucemia, hipertrigliceridemia, hipercapnia, hiperuricemia, hiperlipidemia, hipercalcemia*), poruchy chování či pozornosti (*hiperactividad, hiperquinético*), jevy týkající se nervové soustavy (*hipersensibilidad, hipervigilancia, hiperalgesia, hiperreflexia, hiperexcitabilidad*) nebo termíny týkající se diet (*hipercalórico, hiperproteico*). Zkrátka se vždy jedná o hyperfunkci nebo přebytek nějaké látky v těle.

Dále se ve frekvenčním seznamu lemmat vyskytují termíny z oblasti matematiky či fyziky (*hiperespacio, hipercubo, hipersónico, hiperdimensional, hiperbárico*) a ekonomie (*hiperinflación, hiperdesarrollado*).

Tento prefix se také pojí k docela nedávno zavedeným termínům týkajícím se dnešní společnosti a její kultury (*hiperrealidad, hiperconexión, hiperconectado, hiperconsumo, hipermodernidad*).

Ovšem výskyty slov, které jsem zmínila v posledních dvou odstavcích, nejsou ani zdaleka tak frekventované jako termíny z medicíny. Ty jsou původem z latiny nebo z řečtiny a v jiných jazycích by se jistě našly jejich přesné protějšky.

5.1.5 Prefix *requete-*

Po zadání dotazu [lemma="requete.+ "] korpus zobrazil 763 výskytů. U tohoto prefixu jsem při vytváření frekvenčního seznamu nemusela odstraňovat tolik výskytů, protože se opravdu jedná o výskyty prefixu *requete-*. Jelikož zde bylo mnoho slovních tvarů s pouze jedním výskytem, prošla jsem celý frekvenční seznam, který korpus vytvořil, a stejným způsobem jako u předešlých prefixů jsem dohledávala další slovní tvary. Původně jsem chtěla vytvořit frekvenční seznam 50 lemmat jako u prefixu *archi-*, protože zde není tolik výskytů jako u jiných prefixů. Jelikož ale od 39. nejčastějšího slova s tímto prefixem následuje sled lemmat, které se v korpusu vyskytují, stejně jako 39. lemma, dvakrát, zahrnula jsem všechna tato lemmata a vznikl mi frekvenční seznam 64 lemmat, který vypadá takto:

	Lemma	Absolutní frekvence
1	requetebién	149
2	requetebueno	52
3	requetebonito	36
4	requeteencantar	31
5	requeteguapo	23
6	requetechiflar	20
7	requeteprecioso	13
8	requetefeliz	11
9	requetemal	10
10	requetechulo	10
11	requeteleer	9
12	requetecontento	8
13	requetemirar	8
14	requeteprobado	7
15	requetemalo	7
16	requetegustar	7
17	requetemodernidad	6
18	requetevisto	6
19	requeterrico	6
20	requetemono	6
21	requetefácil	5
22	requetesuperado	5
23	requetefamoso	5
24	requetemua	5
25	requetecomprobado	4
26	requetefatal	4
27	requetepremiado	4
28	requeteusado	4
29	requetebonico	4
30	requetepensado	3

31	requetepijo	3
32	requeteabuela	3
33	requetemiau	3
34	requetemanoseado	3
35	requetepago	3
36	requetelimpio	3
37	requetefino	3
38	requetegordo	3
39	requeteleído	2
40	requetegésimo	2
41	requeteimportante	2
42	requeteopa	2
43	requetebeso	2
44	requetefalso	2
45	requetesencillo	2
46	requetehostia	2
47	requetechupete	2
48	requetecitado	2
49	requeteconocido	2
50	requetebarato	2
51	requetepeinado	2
52	requetehablado	2
53	requetelindo	2
54	requetequerer	2
55	requeteinventado	2
56	requeteanunciado	2
57	requetemoderno	2
58	requeteútil	2
59	requetepagar	2
60	requetesabido	2
61	requetefeo	2
62	requetebásico	2
63	requetenuevo	2
64	requetexplicar	2

Tabulka 5 - Prefix *requete-*

Nejčastější kategorií, ke které se prefix *requete-* pojí, jsou adjektiva. Často se jedná o adjektiva vzniklá z participií (*requetecitado*, *requeteconocido*). Tento prefix se ovšem pojí i se slovesy, ze kterých vzniká užívané participium, dále pak se substantivy, s adverbii, a dokonce i s citoslovci (*requetemiau*, *requetemua*).

Když se prefix *requete-* pojí s některými slovesy nebo adjektivy, která vznikla z participií, nese význam toho, že něco bylo už mnohokrát, možná až příliš mnohokrát uděláno. To s sebou může nést buď pozitivní (*requeteprobado*, *requetecomprobado*, *requetesuperado*, *requetepensado*), nebo negativní (*requeteusado*, *requetegésimo*, *requeteexplicar*) odstín.

Pozitivní v tom smyslu, že tím, že to někdo tolikrát udělal, to udělal kvalitně, a negativní v tom smyslu, že tím, že to někdo tolikrát udělal, to například začíná být otravné. V tomto negativním tónu se nese i adjektivum *requetegésimo*, které nevzniklo z participia. Co se týče sloves, tento prefix se pojí i k lexikálním bázím, které vyjadřují náklonnost k něčemu (*requeteencantar*, *requetechiflar*, *requetegustar*).

Requete- se také pojí k adjektivům, která vyjadřují, že je někdo nebo něco hezké (*requetebonito*, *requeteguapo*, *requeteprecioso*, *requetemono*, *requetelindo*) a k jejich antonymu (*requetefeo*). Dále tento prefix vyjadřuje, že je někdo nebo něco známé či slavné (*requetefamoso*, *requotecitado*, *requeteconocido*, *requetesabido*).

Tento prefix se také pojí s celkem neutrálními slovy v tom smyslu, že se dají použít, ať už se mluví o čemkoliv (*requetebién*, *requetebueno*, *requetemal*, *requetemalo*). Dále se pojí se slovy, která v člověku nějakým způsobem vyvolají dobrý pocit či radost (*requetefeliz*, *requetecontento*, *requetechulo*).

Prefix *requete-* se pojí i ke slovům, která se často píšou například do zpráv či do dopisů (*requetebeso*, *requetemua*). Výraz „mua“ má představovat zvuk polibku, tedy že někomu posíláme polibek. Tento výraz pravděpodobně vznikl z anglického výrazu „mucq“.

U tohoto prefixu, na rozdíl od ostatních uvedených prefixů, nejsou daná žádná striktní pravidla o tom, k jakým typům bází by se tento prefix měl pojít. Tento prefix se totiž jako jediný z uvedených předpon týká hovorového jazyka a neužívá se v žádných odborných disciplínách.

5.1.6 Kombinování superlativních prefixů

Při vytváření frekvenčních seznamů lemmat, které jsou vidět v tabulkách výše, jsem narazila na tři jevy, o kterých bych se zde chtěla zmínit. Jde o kombinování superlativních prefixů mezi sebou, kombinování superlativních prefixů se superlativem absolutním a spojení těchto dvou kombinací dohromady, tedy více superlativních prefixů a superlativ absolutní v jednom slově. Každou z těchto tří skutečností zde trochu více rozeberu.

5.1.6.1 Kombinace superlativních prefixů se superlativem absolutním

Nejprve zde popíšu, jak jsem výskyty tohoto jevu dohledávala. Jak jsem již zmínila výše, frekvenční seznam lemmat (ve skutečnosti slovních tvarů) každého prefixu jsem si nejprve z korpusu vyexportovala do Excelu a následně do PDF souboru. Měla jsem tedy k dispozici pět PDF souborů, každý týkající se jednoho z pěti prefixů. Superlativ absolutní jsem v těchto souborech hledala pomocí funkce Ctrl+F, kam jsem zadala „isim“, aby mi soubor vyhledal jak slovní tvary maskulina a feminina, tak i singuláru a plurálu, a také výskyty, u kterých autor u

sufixu *-ísimo* nevyznačil přízvuk. Víím, že některé superlativy absolutní se vytvořily jinak než přidáním sufixu *-ísimo*, ale mě zde zajímají pouze superlativy absolutní se sufixem *-ísimo*, protože připojení sufixu *-ísimo* za účelem vzniku superlativu absolutního je jako jediné stále produktivní.

Ve výskytech jsem našla celkem 36 lemmat, ve kterých se superlativní prefix pojí se superlativem absolutním vytvořeným pomocí sufixu *-ísimo*. Seznam těchto lemmat tedy vypadá takto:

Lemma	Absolutní frekvence
archiconocidísimo	4
hipercarísimo	2
hiperexcluvísimo	1
hipercreyentísimo	1
hiperbasiquísimo	1
requetebuenísimo	4
requetemonísimo	2
requetefamosísimo	2
requetebonitísimo	2
requetedificilísimo	1
requetequemadísimo	1
requeteguapísimo	1
supercarísimo	2
superbuenísimo	2
superinteresantísimo	1
superlujosísimo	1
superdurísimo	1
supercomodísimo	1
superexcelentísimo	1
superpreocupadísimo	1
supercargadísimo	1
superfamosísimo	1
supersegurísimo	1
supermalísimo	1
superexitosísimo	1
superdetalladísimo	1
supersofisticadísimo	1
superfuertísimo	1
superobedientísimo	1
supervariadísimo	1
superexpertísimo	1
superinfladísimo	1
ultraviciadísimo	1
ultralimpísimo	1

ultrapequeñísimo	1
ultraocupadísimo	1

Tabulka 6 - Kombinace superlativního prefixu se superlativem absolutním

Myslím si, že absolutní frekvence u těchto výskytů není důležitá, protože většina těchto lemmat se v korpusu vyskytuje pouze jednou nebo dvakrát. Proto jsem tato lemmata neseřadila podle absolutní frekvence, nýbrž podle prefixů. Některé lexikální báze, ke kterým se připojil superlativní prefix a sufix superlativu absolutního, bylo možné vidět už v předešlých frekvenčních seznamech (*archiconocidísimo*, *requetebuenísimo*, *requetemonísimo*, *requetefamosísimo*, *requetebonitísimo*, *requeteguapísimo*, *superinteresantísimo*, *superbuenísimo*, *superlujosísimo*, *superfuertísimo*, *ultrapequeñísimo*). I když ostatní lexikální báze lemmat se superlativními prefixy nebylo možné vidět v předešlých frekvenčních seznamech, pravděpodobně tyto výskyty také existují, jen se už nevešly do frekvenčního seznamu 100 (v některých případech méně) lemmat.

Na rozdíl od předešlých frekvenčních seznamů lemmat se už tato lemmata netýkají technické oblasti jazyka, a užívají se jen v hovorové řeči. Kombinování superlativního prefixu se superlativem absolutním totiž není jevem, který by se tvořil v souladu s gramatickými normami. Sám superlativ absolutní nebo slovo se superlativním prefixem totiž vyjadřují velkou (v případě superlativu absolutního vždy tu nejvyšší) míru vlastnosti, a tak není třeba užívat oba afixy najednou. V některých případech, například u *superlujosísimo*, se dokonce superlativní prefix a superlativ absolutní pojí k lexikálnímu elativu (*lujo*), tedy ke slovu, které samo o sobě vyjadřuje maximální míru vlastnosti. O kombinaci elativu se superlativem absolutním a o postoji RAE/ASALE k tomuto jevu jsem se již zmínila ve druhé kapitole. O kombinaci superlativního prefixu s lexikálním elativem se ovšem RAE/ASALE nijak nevyjadřuje, natož o kombinaci superlativního prefixu se superlativem absolutním. Proto si myslím, že se výskyty tohoto jevu mohou objevit pouze v hovorové řeči, kdy mluvčí chce co nejvíce zdůraznit nejvyšší možnou míru vlastnosti, což ovšem, alespoň na mě, působí přehnaně.

5.1.6.2 Kombinace více superlativních prefixů

Kombinace více superlativních prefixů jsem hledala tak, že v každém z pěti souborů jsem do funkce Ctrl+F postupně zadala všechny zbylé superlativní prefixy, kterých se daný PDF soubor netýkal, abych našla, jak a jestli vůbec se s daným prefixem kombinují. Byly zde případy, kdy řetězec prefixů stál ve větě jako samostatné slovo, a tak jsem si ho v korpusu pomocí pozitivního filtru zobrazila, abych zjistila, ke kterému slovu se tento řetězec prefixů pojí. Opět

mě zajímají pouze výskyty ze španělského jazyka, a tak sem výskyty z jiných jazyků nebudu zahrnovat. Celkem jsem našla 85 lemmat, ve kterých se k sobě pojí více superlativních prefixů.

Lemma	Absolutní frekvence
archimegahiperconocido	1
archisuperenemigo	1
archisuperconocido	1
archiultrarreconocido	1
archirrequeteafamado	1
archirrequetevisto	1
archirrequetecontralucrativo	1
archirrequeteveterano	1
archirrequetecontramultibillonario	1
archirrequetemultimillonario	1
archirrequetesacado	1
archirrequeterrecontramaravilloso	1
archirrecontraultrasierra	1
archiultrarrecontramegaconocido	1
hiperrecontraarchirrequeteclaro	1
hipersuperfanático	1
hipersupermasivo	1
hipersupermegafenomenal	1
hipermegasupergenial	1
hipersupergrande	1
hipersupermegainesperado	1
hipersupermeganegligente	1
hipermegaultrabonito	1
hiperultraoficialista	1
hipermegaarchisupramaxisupermaravilloso	1
hipermegasuperfinanciado	1
hiperultrarrecontrafan	1
hiperultraala	1
hiperultramegapro	1
requeterrecontraarchisuperbonito	1
requetessuperguapo	1
requeteultrarrepetitivo	1
superhipermegaarchigenio	1
supermegaarchirrecontraadmirador	1
superhipermegadetallado	1
superhipermegaguay	1
superhipermegainteligente	1
superhipermegamoderno	1
supermegaultrahiperLucinda	1
superhipermegalargo	1
superhiperrecontratrillado	1

superhiperespecial	1
superhipermegacontento	1
supermegahiperestresante	1
superhipermegacrítico	1
superhipermegatruco	2
supermegaultraabsorbente	1
supermegaperlita	1
supermegaultramillonario	1
supermegaultradivertido	1
supermegaultraextragear	1
superultraatropellado	1
superultrapreocupado	1
superultrarrecagar	1
superarchirrequetecabrón	1
supermegaarchibienvenido	1
superultraarchifan	1
superultramegaarchicaro	1
superhipermegaexclusivo	1
superhipermegaaccesible	1
superhipercompetitivo	1
superhipergrande	1
supermegahiperbueno	1
supermegahiperoriginal	1
superhipermegafeliz	1
superhipermegaarreglado	1
supermegaultrahiperchachi	1
supermegahiperMovilazo	1
supermegahiperalucinante	1
superhiperultramegavisión	1
superultramegazona	1
superultramegaextraaplicación	1
superplusultraabsorbencia	1
ultrahiperdigital	1
ultramegasupervisión	1
ultramegasupercabeza	1
ultrasupercomplejo	1
ultraneomaxihiperarchiliberal	1
ultramegaarchicortoplacista	1
ultramegahipercompleto	1
ultramegahiperpoderoso	1
ultramegahiperrecomendado	1
ultrasupermegahipermaxiatleta	1
ultrasuperveloz	1
ultramegasuperpreciso	1

Tabulka 7 - Kombinace více superlativních prefixů

Absolutní frekvence u těchto lemmat opět není důležitá, a tak jsem je i zde seřadila podle jejich prvního prefixu. Některé lexikální báze už bylo možné vidět ve frekvenčních seznamech jednotlivých prefixů (*archimegahiperconocido*, *archisuperenemigo*, *archirrequetevisto*, *hipermegasupergenial*, *hipermegaultrabonito* atd.). Jak je vidět, v některých lemmatech se často vyskytují dva další superlativní prefixy *mega-* a *recontra-*, o kterých jsem se ve své práci dosud nezmínila. Tyto prefixy se svým územ pravděpodobně nejvíce podobají prefixu *requete-*, protože se také užívají hlavně v hovorovém jazyce. Prefix *mega-* je očividně velmi produktivní, protože se nachází ve více než polovině těchto lemmat. Dokonce se zde dá vypořádat určité ustálené pořadí prefixů, jako například řetězec prefixů v pořadí *super-*, *hiper-*, *mega-* (*superhipermegadetallado*, *superhipermegaguay*, *superhipermegainteligente*, *superhipermegamoderno*, *superhipermegalargo*, *superhipermegacontento*, *superhipermegacrítico*, *superhipermegatruco*) nebo tyto prefixy v jiném pořadí (*supermegahiperestresante*, *supermegahiperbueno*, *supermegahiperoriginal*, *supermegahiperMovilazo*, *supermegahiperalucinante*).

Nejdelsí řetězec prefixů je ve slově *hipermegaarchisupermaximaravilloso*, kde se na lexikální bázi nabalilo šest prefixů. I tyto výskyty se samozřejmě týkají hovorové španělštiny. Jen na rozdíl od předchozího jevu se řetězec superlativního prefixu někdy pojí i k vlastním jménům (*supermegaultrahiperLucinda*, *supermegahiperMovilazo*), kde řetězec prefixů funguje spíše jako adjektivum, protože v prvním případě se odkazuje k australské spisovatelce Lucindě Price a v druhém případě k podnikovi, který opravuje počítače a mobilní telefony. Tyto dva výskyty spolu s dalšími byly v korpusu napsány s pomlčkami (*super-mega-ultra-hiper-Lucinda*) nebo dokonce odděleny od slova, ke kterému se vážou (*super-mega-hiper Movilazo*).

Opět jsou mezi lemmaty i výskyty, kdy se řetězec superlativních prefixů připojil k lexikálnímu elativu (*archirrequeterrecontramaravilloso*, *hipermegasupergenial*, *supermegaultrahiperchachi*), což je sice zbytečné, ale mluvčí chtěl ještě více zdůraznit vlastnost daného adjektiva.

5.1.6.3 Kombinace více superlativních prefixů se superlativem absolutním

Dále jsem v korpusu našla 10 výskytů předchozích dvou jevů najednou, tedy kombinace více superlativních prefixů se superlativem absolutním.

Lemma	Absolutní frekvence
archirrequetefacilísimo	1
hipersuperexplotadísimo	1
supermegadivertidísimo	1

supersupermegadivertidísimo	1
supermegahermosísimo	1
supermegamaravillosísimo	1
supermegabaratísimo	1
supermegabuenísimo	1
ultrasuperchachimodernísimo	1
ultramegafacilísimo	1

Tabulka 8 - Kombinace více superlativních prefixů se superlativem absolutním

Všechna tato lemmata se v korpusu objevila pouze jednou. U lemmatu *ultrasuperchachimodernísimo* je vidět, že zde bylo adjektivum *chachi*, které nese stejný význam jako například adjektivum *estupendo*, použito jako superlativní prefix.

I u tohoto jevu se v některých případech superlativní prefixy a superlativ absolutní připojil k lexikální bázi, která je elativem (*supermegahermosísimo*, *supermegamaravillosísimo*). A stejně jako tomu bylo u předchozích jevů, je tato kombinace elativu, superlativních prefixů a superlativu absolutního přehnaná.

Myslím si, že u tří výše popsaných jevů mluvčí implicitně dává najevo úžas a pravděpodobně jej něco tak okouzlo, překvapilo či šokovalo, až měl potřebu využít co nejvíce prostředků k tomu, aby vyjádřil, jak se právě cítí nebo jak na něj něco zapůsobilo.

5.1.7 Porovnání superlativních prefixů

Poté, co jsem zde popsala výskyt každého prefixu či nějakého jevu zvlášť, myslím si, že se hodí tyto výskyty ještě celkově shrnout.

Sečtu-li počet výskytů všech lemmat z příloženého frekvenčního seznamu u každého z prefixů, nejfrekventovanějšími prefixy jsou *super-* (27522 výskytů) a *hiper-* (27137 výskytů). Prefixy *ultra-* (9110 výskytů), *archi-* (3337 výskytů) a *requete-* (544 výskytů) už jsou mnohem méně frekventované a byly by stále méně frekventované, i kdybych u prefixů *archi-* a *requete-* uvedla, stejně jako u dalších tří prefixů, 100 lemmat.

Frekvence těchto prefixů souvisí se sémantikou jejich bází. Nejen-že se prefixy *super-* a *ultra-* často týkají technického jazyka a prefix *hiper-* medicíny, ale o těchto třech prefixech se dá říci, že se vyskytují i v mnoho dalších jazycích. Samozřejmě jsou u těchto tří prefixů i výskyty, které se týkají běžné mluvy a netýkají se nutně žádné odborné oblasti, ale hlavně u prefixů *super-* a *hiper-* se opravdu mnoho výskytů týká odborného jazyka. Oproti tomu se prefixy *archi-* a *requete-* odborného jazyka netýkají. Prefix *archi-* sice vyjadřuje vyšší postavení či titul, u čehož se jistě dají najít přesné protějšky v jiných jazycích, nicméně těchto výskytů je o mnoho méně než u prefixů *super-*, *hiper-*, popř. *ultra-*. Prefixy *archi-* a *requete-* se častěji týkají užití v každodenním životě.

U některých lexikálníchází je vidět, že se mohou pojít s více prefixy a stále nesou stejný nebo velmi podobný význam (*archiconocido/requeteconocido*, *supersónico/hipersónico*, *ultramoderno/hipermoderno/requetemoderno*, *supercrítico/hipercrítico*, *superbonito/requetebonito*, *ultrabarato/requetebarato* atd.).

Obecně se těchto pět superlativních prefixů pojí nejčastěji k adjektivním a substantivnímázím, což je logické vzhledem k tomu, že tyto prefixy vyjadřují velkou míru vlastnosti. Dále se pak mohou pojít ke slovesům či adverbům, ale jejich výskyt je mnohem méně častý než výskyt u adjektiv či substantiv.

5.2 Případová studie na korpusu InterCorp

Na korpusu InterCorp se budu zabývat českými protějšky superlativních prefixů, tedy tím, jak jsou slova se superlativními prefixy nejčastěji překládána do češtiny. Zvolila jsem korpus InterCorp v13 – Spanish⁴⁹ a zrovnala jsem k němu jeho českou verzi. Univerzální dotaz byl stejný jako u korpusu Aranea, tedy [lemma="prefix.+"]. Byť by bylo lepší se zabývat pouze výskyty superlativních prefixů v originálních španělských textech, hledání jsem nijak neomezila, protože při omezení hledání na originální španělské texty bylo výskytů málo.

Opět zde rozeberu každý prefix a jeho české protějšky zvlášť, než se do toho ale pustím, chci zde ještě vysvětlit, jak jsem při hledání českých protějšků a následném tvoření tabulek postupovala. Po zadání již zmíněného dotazu korpus u většiny prefixů vyhledal i slova, která začínají na stejný tvar, jako je daný prefix, ale o prefix se nejedná, nebo se jedná o prefix, ale nese jiný význam, než kterým se ve své práci zabývám. Tyto výskyty jsem samozřejmě do tabulek níže nezahrnula. Po zadání dotazu jsem si nechala zobrazit frekvenční seznam lemmat. Stejně jako v korpusu Aranea se bohužel nejedná o lemmata, ale o slovní tvary. Bylo tedy nutné vyhledat všechny slovní tvary, což jsem vždy učinila pomocí pozitivního filtru, kam jsem zadala prefix a část slova, ke kterému se prefix pojí, tak, aby se mi zobrazila feminina, maskulina, ale i singulár a plurál daného slova. Například při hledání všech slovních tvarů lemmatu *superdotado* dotaz vypadal takto: [lemma="super.*dotad.*"], čímž jsem byla schopna najít i výskyty superlativního prefixu odděleného od slova *dotado* pomlčkou.

U všech výskytů v tabulkách jsem uvedla absolutní frekvenci (v tabulkách zkratka „a.f.“) jak španělského lemmatu, tak i jeho překladů, aby bylo poznat, která z překladatelských variant je častější. Do tabulek jsem nezahrnula úplně všechny překlady, ale jen ty, co měly vyšší frekvenci. Kdybych se do tabulek snažila zahrnout všechny překlady, tabulky by se jistě staly

⁴⁹ ČERMÁK, P., VAVŘÍN, M.: *Korpus InterCorp – španělština, verze 13 z 1. 11. 2020*. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2020. Dostupný z: <<http://www.korpus.cz>> [Poslední přístup 2021-5-1]

velmi nepřehlednými a bylo by obtížné se v nich orientovat. Navíc mě zajímají nejčastější způsoby českého překladu, a tak si myslím, že není třeba zde uvádět všechny. Nicméně u španělských lemmat, která nejsou moc frekventovaná, jsem pak zahrnula i překlady s absolutní frekvencí 1, zvláště pokud se daný způsob překladu objevoval i u jiných lemmat.

Další problematickou věcí týkající se všech prefixů je skutečnost, že především u výskytů, které pocházejí z filmových titulků, buď nebylo možné překlad dohledat, protože španělský úryvek textu neodpovídal tomu českému (tyto výskyty jsem se snažila z absolutní frekvence lemmatu odečíst), anebo překladatel toto slovo zcela vypustil, což si myslím, že je vzhledem k původu textu pochopitelné, protože titulky pravděpodobně mají limitovaný počet slov, aby je divák stíhal číst. Pokud šlo o tento druhý případ, tyto výskyty jsem do absolutní frekvence španělského lemmatu zahrnula, protože si myslím, že je důležité poukázat na to, že i přes vypuštění některých slov, může text stále plnit svou funkci, a také na to, že vypouští-li se nějaké slovo z překladu, často se jedná právě o slova se superlativními prefixy.

Při tvorbě tabulek jsem se překlady snažila zařadit do několika skupin podle překladových prostředků, kterých bylo využito. Proto dále při komentování a uvádění příkladů těchto překladových prostředků uvedu pouze jeden příklad, protože si myslím, že z tabulek je patrné, u jakých slov bylo daného překladového prostředku využito.

5.2.1 Prefix *super-*

Po zadání dotazu [lemma="super.+"] korpus vyhledal 52938 výskytů, z nichž jich mnoho neobsahuje prefix *super-*. Sestavila jsem tabulku 66 španělských lemmat, která měla absolutní frekvenci minimálně 4. Aby bylo lépe vidět, jak je možné dané španělské lemma překládat, v tabulce jsem se překlady rovnou snažila rozdělit do tří skupin: 1. překlady, při nichž byl zachován prefix *super-*; 2. překlady, při nichž bylo využito českých prefixů *nad-* nebo *pře-*; 3. překlady, při kterých bylo využito jiných prostředků než předešlých dvou.

Lemma	a.f.	Zachování prefixu <i>super-</i>	a.f.	Prefix <i>nad-</i> nebo <i>pře-</i>	a.f.	Jiné	a.f.
superpotencia	264	supervelmoc	196	-	-	velmoc	38
superhéroe	228	superhrdina superman	173 4	-	-	hrdina	16
superestrella	139	superhvězda superstar	58 42	-	-	hvězda	29
superintendente	116	superintendent superintendant	12 14	-	-	vrchní správce	12 11

						inspektor velitel	11 10
superestado	98	superstát	84	nadstát	7	-	-
superhombre	68	superman superčlověk	31 3	nadčlověk	25	-	-
superpoder	58	superschopnost supersíla	17 3	nadpřirozená síla	10	zvláštní schopnost	2
superestructura	57	superstruktura	6	nadstavba	13	nástavba	20
supermodelo	56	supermodel/ supermodelka	38	-	-	topmodelka modelka	8 7
superdotado	46	-	-	-	-	nadaný talentovaný	22 5
superpoblado	46	-	-	přelidněný přeplněný	20 9	zalidněný	2
superabundancia	29	-	-	přebytek nadbytek přemíra	11 8 3	-	-
supersónico	29	-	-	nadzvukový	23	-	-
superpoblación	22	-	-	přelidnění	10	populační problém/exploze	2
superproducción	20	-	-	nadprodukce nadvýroba	10 3	velkovýroba velkofilm	2 4
supernatural	16	-	-	nadpřirozený	13	-	-
superhumano	16	superčlověk	3	nadčlověk nadlidský	6 4	-	-
superconductor	14	supervodič supersnímač	2 2	-	-	supravodič	5
supercomputadora	12	superpočítač	8	-	-	-	-
supercrédito	11	superkredit	11	-	-	-	-
supersecreto	11	supertajný	3	-	-	přísně tajný	2
superventas	10	-	-	-	-	bestseller	3
superred	10	supersíť	8	-	-	-	-
superordenador	10	superpočítač	6	-	-	-	-
superyó	10	superego	3	nadjá	6	-	-
superladrido	10	superštěkot	10	-	-	-	-
superespía	10	superšpion	10	-	-	-	-
superpolicía	10	superpolda	10	-	-	-	-
superintendencia	9	-	-	-	-	Hlavní intendatura	5
supermasivo	9	supermasivní	5	-	-	-	-
supervillano	9	superpadouch	3	-	-	-	-

		superparchant	2				
superinteligente	9	superintelligentní	6	-	-	-	-
supergenial	9	super supercool	2 2	-	-	-	-
superrico	8	-	-	-	-	nejbohatší boháč	3 2
superfuerte	8	supersilný	2	nadpozemská síla	1	ultrasilný obzvlášť pevný materiál	1 1
superego	8	superego	8	-	-	-	-
superagente	7	superagent superšpion	5 1	-	-	-	-
superbién	7	super	3	-	-	v pohodě skvěle	2 1
superabundante	7	-	-	překypující přebohatost	3 1	-	-
superciclo	7	supercyklus	7	-	-	-	-
superpetrolero	7	supertanker	3	-	-	tanker	3
superautopista	6	superdálnice	6	-	-	-	-
superfamilia	6	-	-	-	-	velerodina	5
superperro	6	superpes	6	-	-	-	-
supergrande	6	supermajors	3	-	-	abnormálně velký extravelký značné velikosti	1 1 1
supersaturado	6	-	-	přesycený	6	-	-
superenfriado	6	-	-	-	-	podchlazený	6
superdesarrollado	6	-	-	nadměrně vyvinutý přerostlý	2 1	vysoce vyvinutý	1
superóxido	5	superoxidový superoxid	3 2	-	-	-	-
supergigante	5	superobr	1	-	-	veleobr obří velikosti	2 1
superpoderoso	5	supersilný supermocný	1 1	-	-	extrasilný se superschopnostmi	1 1
superinteligencia	5	superinteligence	5	-	-	-	-
superrealista	5	surrealista	5	-	-	-	-
superconducción	5	supervodič	4	-	-	-	-
supertasa	5	superdaň	3	-	-	odvod	2
superfosfato	5	superfosfát	5	-	-	-	-
superrápido	5	-	-	nadzvukový	1	stále rychlejší	1

						extrarychle rozšířený	1 1
superpoli	5	superpolda	4	-	-	špičkový polda	1
superfino	4	-	-	nadbytečný	2	zbytečný	1
superespecialización	6	-	-	nadměrná specializace	2	hyperspecializovaný	1
supermadre	4	supermatka	4	-	-	-	-
superpotente	4	supervelmoc superlepidlo	1 1	-	-	tak silný	1
supervolcán	4	supervulkán	4	-	-	-	-
supercargado	4	supertráva	4	přeplňovaný	1	vysoce vybavený	1
supermono	4	superopice	4	-	-	opičí zřůda	1

Tabulka 9 - Překlady prefixu *super-*

Jak jsem již zmínila v předchozí kapitole, prefix *super-* ve španělštině vyjadřuje kromě nejvyšší míry vlastnosti i nadbytek či přemíru. Do češtiny se slova s tímto významem často překládají využitím prefixů *nad-* (*superdesarrollado* – „nadměrně vyvinutý“, *superproducción* – „nadprodukce“) nebo *pře-* (*superpoblación* – „přelidnění“, *superpoblado* – „přelidněný“, *supersaturado* – „přesycený“, *superabundante* – „překypující“). Jak je vidět, u slov, kde prefix *super-* vyjadřuje nejvyšší možnou míru vlastnosti, ať už se tato vlastnost týká živých bytostí (*superhéroe*, *supermadre*, *superperro*, *superespía*, *superintendente*, *superpolicía*), technické oblasti (*superordenador*, *superfosfato*, *superconducción*, *supercomputadora*) či státu (*superpotencia*, *superestado*), se prefix *super-* v češtině zachovává, a pravděpodobně nejen v češtině, ale i v dalších jazycích.

Cekově je prefix *super-* zachován u 47 lemmat a u některých lemmat je dokonce českých protějšků s prefixem *super-* více než jeden. U sedmi z těchto lemmat můžeme vidět jak zachování prefixu při překladu, tak i využití prefixu *nad-*, jako například u lemmatu *superpoder* a českých překladů „superschopnost“ a „nadpřirozená síla“. Někdy jsou tedy možné obě varianty, zachování prefixu i využití českého prefixu *nad-*. Nicméně se domnívám, že je mezi slovy „superschopnost“ a „nadpřirozená síla“ jistý významový rozdíl. Pod pojmem „superschopnost“ se člověku vybaví nějaký superhrdina, což si myslím, že u slova „nadpřirozená síla“ neplatí. Pod ním si člověk spíše představí pohádkové bytosti, např. vílu či čarodějnici. Je ovšem potřeba mít na paměti, že data v tabulce se netýkají pouze španělských originálů, což může vést k nepřesným překladům.

V některých případech se u českých překladů dá vyzorovat, že pokud se u španělského lemmatu jedná o adjektivum, do češtiny se překládá pomocí kombinace adverbia a adjektiva, kde adverbium zastává funkci prefixu *super-*, jako například u lemmatu

superdesarrollado a jeho překladu „vysoce vyvinutý“. Jedná-li se u španělského lemmatu o substantivum, v překladu se využije kombinace nějakého adjektiva se substantivem, kde adjektivum zastává funkci prefixu *super-*, jako například u lemmatu *superpoli* a jeho překladu „špičkový polda“.

Někdy bývá prefix *super-* v češtině nahrazen jinými prefixy, které mimochodem existují i ve španělštině, jako je vidět například u lemmatu *supergrande* a jeho českého překladu „extravelký“. Prefix *extra-* se vyskytuje v tabulce celkem čtyřikrát a jednou byl při překladu využit prefix *ultra-*.

Jsou zde i případy, kde podle mého názoru překladatel svým překladem nevyjádřil úplně přesně to, co měl, jako například u lemmatu *supermodelo*, které bylo do češtiny přeloženo jako „modelka“, kde překlad postrádá vyjádření velké míry vlastnosti, nebo u lemmatu *superrico* a jeho překladu „nejbohatší“, kde je místo superlativu absolutního použit superlativ relativní, tedy ten srovnávací.

5.2.2 Prefix *ultra-*

Po zadání dotazu [lemma="ultra.+"] korpus vyhledal 2838 výskytů, z nichž některé neobsahují prefix *ultra-*. Do seznamu lemmat s jejich překlady jsem zahrnula všechna lemmata, u nichž korpus vyhledal alespoň dva výskyty, v tabulce je tedy možné vidět 33 lemmat. Pro větší přehlednost jsem tabulku opět rozdělila do tří skupin: 1. zachování prefixu *ultra-*; 2. kombinace s adjektivy „krajní“ a „extrémní“; 3. jiné.

Lemma	a.f.	Zachování prefixu <i>ultra-</i>	a.f.	Adjektiva „krajní“ nebo „extrémní“	a.f.	Jiné	a.f.
ultracongelado	111	-	-	-	-	hluboce zmrazené zmrazené	99 8
ultraliberal	39	ultraliberální	33	-	-	-	-
ultraderechista	34	ultrapravice	2	krajně pravicový	21	pravicový	3
ultramoderno	34	ultramoderní	15	-	-	supermoderní nejmodernější	6 3
ultranacionalista	29	ultranacionalistický ultranacionalista	13 9	krajně nacionalistický	3	-	-
ultrasecreto	26	ultratajný	2	-	-	přísně tajný supertajný	10 5
ultraderecha	22	ultrapravice	9	krajní pravice krajně pravicový	6 4	pravicový radikál	1
ultraconservador	21	ultrakonzervativní	15	-	-	konzervativní	2

ultraviolencia	17	ultranásilí	13	-	-	supernásilí	4
ultraliberalismo	16	ultraliberalismus	11	extrémní liberalismus	2	-	-
ultrasensible	8	ultracitlivý	3	-	-	nanejvyš citlivý vysoce citlivý velice citlivý	1 1 1
ultraortodoxo	8	ultraortodoxní	4	krajně ortodoxní	4	-	-
ultraincorrecto	6	-	-	-	-	nesprávnější	6
ultrafino	6	ultratenký ultrajemný	2 2	-	-	velmi jemný nejjemnější	1 1
ultracongelación	6	-	-	-	-	hluboké zmrazení	6
ultracorrecto	6	-	-	-	-	správnější	6
ultraeuropeo	5	ultraevropan ultraevropský	4 1	-	-	-	-
ultraonda	5	ultravlnný	4	-	-	vysokofrekvenční	1
ultrabajo	5	ultranízký	4	-	-	-	-
ultraseguro	5	ultrabezpečný	2	-	-	superbezpečný bezpečný sebejistý	1 1 1
ultraligero	5	ultralehký	2	-	-	lehoučký lehkokřídlý	1 1
ultraizquierda	4	ultralevice	2	krajní levice	2	-	-
ultranacionalismo	4	ultranacionalismus	4	-	-	-	-
ultrarrico	4	-	-	-	-	superboháč supermajetný nejbohatší	1 1 1
ultraviolento	4	ultranásilný	2	-	-	supernásilný mimořádně násilnický	1 1
ultrarrápido	4	ultrarychlesnoucí	1	-	-	bleskový superrychlý	1 1
ultracompleto	3	ultrakompletní	3	-	-	-	-
ultrapesimista	3	ultrapesimista	1	krajní pesimista	1	-	-
ultrasensorial	2	-	-	-	-	vícevrstevné uvažování nadsmyslový	1 1
ultrafácil	2	-	-	krajně uvolněný	2	-	-
ultraimportante	2	-	-	-	-	veledůležitý velmi důležitý	1 1
ultracorto	2	ultrakrátký	1	-	-	mikrovlna	1
ultracompetitivo	2	-	-	-	-	mimořádně soutěživý hodně soutěžit	1 1

Tabulka 10 - Překlady prefixu *ultra-*

Prefix *ultra-* byl při překladu do češtiny zachován zhruba u dvou třetin lemmat. Jedná se především o lemmata, která vyjadřují ideologii (*ultraderecha*, *ultranacionalismo*, *ultraconservador*), a o lemmata, jejichž lexikální báze může implikovat, že se něco měřilo (*ultracorto*, *ultraligero*, *ultrafino*). V obou případech jsou užití českého prefixu *ultra-* celkem běžná. Pomocí prefixu *ultra-* ovšem byla přeložena i lemmata, u kterých jejich český protějšek s prefixem *ultra-*, podle mého soudu, není tak častý (*ultracompleto* – „ultrakompletní“, *ultrasecreto* – „ultratajný“).

Na rozdíl od předešlého prefixu zde není tendence překládat tato lemmata pomocí prefixů *nad-* a *pře-*, což je dáno hlavně tím, že tento prefix, na rozdíl od toho předchozího, nevyjadřuje nadbytek a přemíru. Za to je tu poměrně častá kombinace adjektiva se substantivem nebo adverbium s adjektivem, a to konkrétně s adjektivy „krajní“ a „extrémní“ a adverbiem „krajně“. Tento způsob překladu je k vidění v tabulce osmkrát. A právě těmito adjektivy (a adverbiem) je dáno najevo, že postoj určitého člověka je považován za extrémní. Nicméně jsou zde použita i jiná, neutrálnější adverbium, jako „velmi“, „velice“ atd.

U tohoto prefixu se dá vysledovat překlad užitím prefixu *super-*, jak je vidět například u lemmat *ultrarrápido* („superrychlý“) a *ultrarrico* („supermajetný“). Důvodem je, že mezi významem prefixu *super-* a prefixu *ultra-* v tomto případě není velký rozdíl a při použití prefixu *ultra-* by míra vlastnosti byla jen o trošku vyšší než při použití prefixu *super-*, a tak někteří překladatelé tento malý rozdíl ve významu nevnímají.

I zde je k vidění pár případů nepřesného překladu, kdy autor buď použil superlativ relativní, jako například u *ultrafino* a jeho překladu „nejjemnější“, anebo opomenul vyjádřit vysokou míru vlastnosti, jako například u *ultracongelado* a jeho překladu „zmrazené“.

5.2.3 Prefix *archi-*

Po zadání dotazu [lemma="archi.+"] korpus vyhledal 3703 výskytů, z nichž některé neobsahují prefix *archi-*. U tohoto prefixu jsem sestavila tabulku všech 46 lemmat, která korpus vyhledal. Zahrnula jsem zde tedy i španělská lemmata, která se v korpusu vyskytla jen jednou, protože by dat jinak bylo málo. I zde jsem tabulku rozdělila do tří skupin: 1. zachování prefixu; 2. užití prefixu *pře-* nebo *nad-*; 3. jiné.

Lemma	a.f.	Zachování prefixu <i>archi-</i>	a.f.	Prefix <i>pře-</i> nebo <i>nad-</i>	a.f.	Jiné	a.f.
archiducado	95	arcivévoda	87	-	-	-	-

		arcikníže	4				
archienemigo	26	-	-	-	-	úhlavní nepřítel největší nepřítel nepřítel	10 3 3
archidiácono	13	arcidiákon arcijáhen	7 5	-	-	-	-
arcidiócesis	12	arcidieceze	12	-	-	-	-
archirrival	9	arcinepřítel	1	-	-	rival	3
archiconocido	7	-	-	-	-	notoricky známý všeobecně známý	2 1
archidulesa	6	arcivévodkyně arcikněžna	3 3	-	-	-	-
archisecreto	6	-	-	přetajný	1	přísně tajný přísně střežený choulostivý	2 1 1
archisabido	5	-	-	-	-	všeobecně známý všude známý dávno známý	1 1 1
archimandrita	4	archimandrita	4	-	-	-	-
archiconservador	3	arcikonzervativní	2	-	-	konzervativní	1
architatarabuelo	2	-	-	-	-	praprapradědeček prapraprastrýc	1 1
archicriminal	2	arcizločinec	1			zkušený kriminálník	1
archimillonario	2	-	-	-	-	miliardář zatraceně velký boháč	1 1
archifamoso	2	-	-	-	-	veleznámý nejznámější	1 1
archiducal	2	arcivévodský arciknížecí	1 1	-	-	-	-
architraidor	1	-	-	-	-	vůdce zrádců	1
archilingüista	1	arcilingvista	1	-	-	-	-
archirrepleto	1	-	-	přeplněný	1	-	-
archimasón	1	arcizednář	1	-	-	-	-
architataranieto	1	-	-	-	-	praprapravnuke	1
archiproblemático	1	-	-	-	-	vrcholně problematický	1
archiintrincado	1	-	-	-	-	vskutku zapletený	1
archisatisfeco	1	-	-	nadmíru spokojený	1	-	-
archirreaccionario	1	arcireakcionář	1	-	-	-	-
archinacionalista	1	arcinacionalista	1	-	-	-	-

archimanipulador	1	arcimanipulátor	1	-	-	-	-
archilópez	1	-	-	-	-	lópezovitý	1
archienésimo	1	-	-	-	-	nté iksté	1
archieuroescéptico	1	evropská arciskeptička	1	-	-	-	-
archimensajero	1	arciposel	1	-	-	-	-
archigranuja	1	arciničema	1	-	-	-	-
archifavorito	1	-	-	-	-	superfavorit	1
archiformal	1	-	-	-	-	vysoce formální	1
archidistinguido	1	-	-	-	-	vysoce urozený	1
archifundamental	1	-	-	-	-	svrchovaně podstatný	1
archifederalista	1	arcifederalista	1	-	-	-	-
archivolta	1	archivolt	1	-	-	-	-
archimaduro	1	-	-	přezrálý	1	-	-
archiepiscopado	1	arcibiskupský	1	-	-	-	-
archivillano	1	arcilump	1	-	-	-	-
archimierda	1	arcizasraný	1	-	-	-	-
architonto	1	-	-	-	-	prapitomý	1
archirramera	1	arcidorota	1	-	-	-	-
archipretérito	1	-	-	-	-	pradávný	1
archiepisodio	1	arciepizoda	1	-	-	-	-

Tabulka 11 - Příklad prefixu *archi-*

U tohoto prefixu byla jeho česká varianta *arci-* zachována u 24 lemmat, tedy u více než poloviny lemmat. Prefix se zachovává u slov, která vyjadřují hodnotu či titul (*archiduque* – „arcivévoda“, *archidiácono* – „arcijáhen“, *archiepiscopado* – „arcibiskupský“), kde užití tohoto prefixu není překvapivé a je zcela běžné. Prefix *arci-* byl ovšem zachován i u španělských lemmat, jako například *archirramera* („arcidorota“), *archiepisodio* („arciepizoda“) nebo *archigranuja* („arciničema“), jejichž české protějšky obecně v jazyce nejsou moc frekventované, a troufám si říct, že kdyby bylo k dispozici větší množství dat, u překladu by bylo více využito jiných prostředků, kterými lze prefix *archi-* ze španělských lemmat přeložit.

I zde, byť méně než u prefixu *super-* (pouze ve čtyřech případech), se španělská slova překládají do češtiny užitím prefixů *pře-* nebo *nad-* (*archirrepleto* – „přeplněný“, *archisatisfecho* – „nadmíru spokojený“). Kromě těchto dvou prefixů jsou zde výskyty prefixu *pra-*, které se týkají především překladů slov *architatarabuelo* („praprapradědeček“) a *architataranieto* („praprapravnuke“), ale také slov *architonto* a *archipretérito*, která jsou přeložena do češtiny jako „prapitomý“ a „pradávný“.

Stejně jako u přechozích dvou prefixů jsou některá španělská lemmata přeložena buď kombinací adjektiva a substantiva, jako například *archienemigo* a jeho překlad „úhlavní nepřítel“, nebo kombinací adverbia s adjektivem, jako například *archiconocido* a jeho překlad „notoricky známý“.

Jsou zde i výskyty překladu, kdy autor opomenul zdůraznit, že se jedná o vysokou míru vlastnosti, kterou prefix *archi-* vyjadřuje. Například slovo *archienemigo* bylo přeloženo pouze jako „nepřítel“.

Zdá se, že u tohoto prefixu je více zřejmé, jakým způsobem se každé ze španělských lemmat překládá, protože jen u čtyř lemmat bylo použito více než jeden způsob, jak dané španělské lemma přeložit. Nicméně je třeba podotknout, že v tabulce není k dispozici dostatečné množství dat, a tak si myslím, že kdybych měla k dispozici více dat, bylo by možné najít více španělských lemmat, u kterých je možností překladu více.

5.2.4 Prefix *hiper-*

Po zadání dotazu [lemma="hiper.+"] korpus zobrazil 796 výskytů, ve kterých se vždy jedná o výskyt prefixu *hiper-*, nicméně v některých z těchto výskytů má tento prefix jiný význam, než kterým se ve své práci zabývám. Tyto výskyty jsem samozřejmě do této práce nezahrnula. Do tabulky níže jsem zahrnula celkem 40 lemmat, která měla absolutní frekvenci minimálně 3. Překlady jsem rozdělila do tří skupin: 1. zachování prefixu *hyper-*; 2. využití prefixu *pře-*; 3. jiné.

Lemma	a.f.	Zachování prefixu <i>hyper-</i>	a.f.	Prefix <i>pře-</i>	a.f.	Jiné	a.f.
hiperespacio	71	hyperprostor	63	-	-	-	-
hipertensi3n	63	hypertenze	17	-	-	mít/trpět vysokým krevním tlakem	36
hiperactivo	55	hyperaktivní	28	přehnaně čínorodý	1	nadmíru aktivní	1
hiperinflaci3n	43	hyperinflace	42	-	-	vysoká inflace	1
hiperactividad	27	hyperaktivita	20	přehnaná aktivita	1	porucha pozornosti porucha ADHD	2 2
hipersensible	26	hypersenzitivní	3	přecitlivělý	11	nesmírně citlivý	2
hipertrofia	22	hypertrofie	13	přebujelost	1	zbytnění	1
hipersensibilidad	17	-	-	přecitlivělost	12	neobyčejná citlivost	1
hiperimpulsor	15	hyperpohon	15	-	-	-	-
hiperespacial	15	hyperprostorový	11	-	-	-	-
hipertrofiado	14	hypertrofovaný	5	přebujelý	4	nafouklý	2

hiperpotencia	14	hypervelmoc hypermocnost	6 3	-	-	supervelmoc	1
hipertenso	14	hypertenzní	3	přetažený	2	mít vysoký tlak	3
hipertrofíco	12	hypertrofický hypertrofovaný	3 3	přebujelý	1	zbytnělý	2
hiperventilar	11	hyperventilovat	1	překysličit	3	zrychlené dýchání	2
hipervelocidad	10	hypermotor	8	-	-	-	-
hipersueño	10	hyperspánek	1	-	-	hybernace	6
hiperrastreador	9	hypertracer	8	-	-	-	-
hipertiroidismo	8	hypertyreóza hyperfunkce štítné žlázy	3 3	-	-	-	-
hipertúnel	7	hypertunel	7	-	-	-	-
hipermétrope	7	-	-	-	-	dalekozraký	6
hiperatómico	7	hyperatomový hyperatomický	5 2	-	-	-	-
hiperventilación	6	hyperventilace	3	-	-	nadměrná nervozita	1
hiperglobalización	5	hypeglobalizace	5	-	-	-	-
hiperinflacionario	5	hyperinflační	5	-	-	-	-
hiperinteligente	4	hyperinteligentní	4	-	-	-	-
hiperacción	4	hyperpohon hyperprostor	3 1	-	-	-	-
hiperatracción	4	hyperrychlost	3	-	-	superrychlost	1
hipervínculo	4	hypertextový odkaz hyperlinka	3 1	-	-	-	-
hyperrealista	4	hyperrealistický	4	-	-	-	-
hiperdesarrollo	4	hypertrofovaný rozvoj	1	-	-	značné zvětšení přílišný rozvoj	2 1
hipermasculino	4	hypermaskulinní	1	-	-	hodně mužně	1
hipermasculinidad	3	hypermaskulinita	3	-	-	-	-
hipersalto	3	-	-	-	-	skok	1
hiperbárico	3	-	-	přetlakový	3	-	-
hiperrelé	3	hyperrelé	3	-	-	-	-
hipertónico	3	hypertonický	1	-	-	být/mít zvýšený krevní tlak	2
hiperlitera	3	-	-	-	-	hybernace hybernační	1 2
hipercrítico	3	-	-	přehnaně kritizovat	2	nesmírně kritický	1
hipercompetitivo	3	hyperkonkurenční	3	-	-	extrémně soupeřivý	1

Tabulka 12 - Překlady prefixu *hiper-*

Zachování prefixu *hyper-* je zde vidět u 33 lemmat, tedy u více než tři čtvrtin. Ve většině případů se totiž jedná o slova týkající se buď medicíny (*hipertrofiado* – „hypertrofovaný“, *hipertiroidismo* – „hypertyreóza“, *hiperactivo* – „hyperaktivní“), nebo technické oblasti (*hiperatómico* – „hyperatomický“, *hipervelocidad* – „hypermotor“), která existují i v jiných jazycích. Nicméně je u některých překladů vidět snaha o podání těchto odborných termínů „lidštěji“, tj. opisně, jako například u lemmatu *hipertensión* a jeho překladu „mít/trpět vysokým krevním tlakem“. Toto jakési zjednodušení pro čtenáře se v některých případech týká i prefixu *pře-*, jako například u lemmatu *hipersensible* a jeho překladu „přecitlivělý“. Celkem u 14 lemmat, která jsou přeložena pomocí prefixu *hyper-*, se vyskytují i právě tyto opisné překlady či překlad pomocí prefixu *pře-*. Je tedy vidět, že překladatelé poměrně často vybírají tu pro čtenáře jednodušší variantu.

Zjednodušování překladu se týká i využití kombinace adjektiva se substantivem, jako například u lemmatu *hipersensibilidad* a jeho překladu „neobyčejná citlivost“, nebo kombinace adverbia s adjektivem, jako například u lemmatu *hipercompetitivo* a jeho překladu „extrémně soupeřivý“. Tento jev je k vidění u devíti lemmat.

5.2.5 Prefix *requete-*

Po zadání dotazu [lemma="requete.+"] korpus zobrazil 61 výskytů, které se všechny týkají prefixu *requete-*, a tak jsem je vzhledem k malému množství lemmat do tabulky zahrnula všechny. Překlady jsem v tabulce opět rozdělila do tří skupin. Jelikož v češtině neexistuje žádný ekvivalent španělského prefixu *requete-*, rozhodla jsem se tabulku rozdělit do tří sloupců podle toho, jaký slovní druh by se dal považovat za hlavní složku překladu. Jedná se tedy o tyto tři skupiny: 1. hlavní složkou překladu je adjektivum nebo adverbium; 2. hlavní složkou překladu je sloveso; 3. hlavní složkou překladu je substantivum.

Lemma	a.f.	Adj./adv.	a.f.	Sloveso	a.f.	Substantivum	a.f.
requetebién	11	výborně	1	mít úplnou pravdu	1	paráda	1
		pěkný	1	padnout jako ulitý	1		
		skvěle	1				
		fajn a v pohodě	1				
		pohodlně	1				
requetemuerto	4	dočista zabítý	1	mít to taky za sebou	2	-	-
		víc mrtvě	1				
requetecabrón	3	-	-	být dočista v hajzlu	1	parchant 1. třídy	1
						parchant	1

requetejurar	3	-	-	zapřísáhnout znovu a znovu přísahat	2 1	-	-
requetemal	3	špatně	1	-	-	totální malér nesmysl	1 1
requetesuave	2	opravdu jedinečně opatrně	1 1	-	-	-	-
requetelejos	2	strašlivě daleko šíleně daleko	1 1	-	-	-	-
requetehermoso	1	-	-	-	-	pusinka	1
requetemierda	1	-	-	vysrat se na někoho z výšky i z boku	1	-	-
requetecurioso	1	zvláštnější	1	-	-	-	-
requetechingar	1	-	-	úplně se zbláznit	1	-	-
requeteequivocado	1	-	-	být úplně mimo mísu	1	-	-
requetehermético	1	výsostně hermetický	1	-	-	-	-
requetebajo	1	až někde úplně dole	1	-	-	-	-
requetelúcido	1	jasný až až	1	-	-	-	-
requeteacabado	1	-	-	dávno a dávno skoncovat	1	-	-
requeteviejo	1	přestarlý	1	-	-	-	-
requetefregar	1	-	-	vyšplouchnout někoho	1	-	-
requetesobrar	1	-	-	neslyšet to poprvé	1	-	-
requetebuenísimo	1	senzační	-	-	-	-	-
requeteplanchado	1	naškrobený	1	-	-	-	-
requetemillonario	1	-	-	být samý milion	1	-	-
requetebueno	1	-	-	-	-	super baba	1
requetemaldito	1	-	-	-	-	zatracený démon	1
requetegacho	1	-	-	být úplně v hajzlu	-	-	-
requetependejo	1	zatracený	1	-	-	-	-
requetechingadamente	1	do prdele	1	-	-	-	-
reuterromántico	1	úžasně romantický	1	-	-	-	-
requetepeligroso	1	o to nebezpečnější	1	-	-	-	-
requetegritón	1	-	-	-	-	uřvaný harant	1
requetesimple	1	strašlivě jednoduchý	1	-	-	-	-
requetelindo	1	parádně	1	-	-	-	-
requetelimpio	1	nesmírně čistotný	1	-	-	-	-
requeteclaro	1	úplně jasně	1	-	-	-	-
requeteseuro	1	zatraceně jistý	1	-	-	-	-

Tabulka 13 - Překlady prefixu *requete-*

Prefix *requete-*, jak už jsem zmínila výše, na rozdíl od předchozích prefixů nemá v češtině svůj protějšek. Není tu tedy žádný pevně daný způsob, jak by se slova s prefixem *requete-* do češtiny měla překládat, což činí klasifikaci těchto českých překladů složitější. Nicméně se zde dá vysledovat, že se opět často využívá kombinace přeložené španělské lexikální báze s adverbium či adjektivem, která zde zastávají funkci prefixu *requete-*, jako je vidět například u lemmatu *requetesimple* a jeho překladu „strašlivě jednoduchý“.

Vzhledem k tomu, že se slova s předponou *requete-* užívají v hovorovém jazyce, se mezi českými překlady objevují slovní spojení, která se také týkají hovorového jazyka, jako například u španělského slova *requeteequivocado* a jeho překladu do češtiny „být úplně mimo“.

U tohoto prefixu se dá také dobře vyzorovat změna slovního druhu při překladu. Kromě výše uvedeného příkladu s *requeteequivocado*, je tento jev vidět například i u lemmatu *requetemillonario* s jeho překladem „být samý milion“ a dalších 9 lemmat (*requetegacho*, *requetebueno*, *requeteacabado*, *requetemierda*, *requetehermoso*, *requetemal*, *requetecabrón*, *requetemuerto*, *requetebién*).

Některé překlady do češtiny, které jsou vidět v tabulce výše, takto vytržené z kontextu nedávají smysl a vypadají dost zvláštně. To je důkaz toho, že je zde opravdu mnoho způsobů, jak by se slova s prefixem *requete-* dala přeložit do češtiny. Při překladu se překladatel vždy musí řídit kontextem a myslím si, že překlad slov s prefixem *requete-* je toho velmi dobrým důkazem, protože kdyby bylo k dispozici více dat, překlad slov s tímto prefixem by pokaždé vypadal úplně jinak. To je ostatně vidět u slova *requetebién*, kde je možností, jak toto slovo přeložit, opravdu mnoho.

5.2.6 Shrnutí překladatelských tendencí

Obecně se dá říct, že pokud má španělský prefix v češtině svůj ekvivalent, často je v překladech využíván, a to nejen v oblastech jazyka, kde je výskyt tohoto prefixu zcela běžný, ale také v oblastech jazyka, kde není moc často k vidění. U španělských slov se superlativním prefixem vyjadřujícím nadbytek či přemíru bylo u překladu využito prefixů *pře-* a *nad-*. Pokud překladatel nechce při překladu využít prefixy nebo využití prefixů při překladu není možné, většinou španělské slovo přeloží pomocí nějakého adjektiva či adverbia, která zastávají právě funkci španělského superlativního prefixu. Někdy se dokonce přímo nabízí jiný český protějšek v podobě ustáleného slovního spojení, kterého překladatel rád využije. Tento jev se týká prefixů *hiper-* a *requete-*, kde z důvodu existence nějakého českého ustáleného slovního spojení při

překladu dokonce dochází ke změně slovního druhu. Především u prefixu *requete-* tento jev může sloužit jako důkaz toho, že česká syntax stojí více na slovesech.

6 Závěr

Cílem této práce bylo blíže představit superlativní prefixy v současné španělštině, které tvoří velmi produktivní část španělské slovoslovnosti. Ačkoliv ve španělštině existuje více superlativních prefixů, já jsem se ve své práci zaměřila na těchto pět prefixů: *super-*, *ultra-*, *archi-*, *hiper-*, *requete-*.

Po počátečním vysvětlení několika základních termínů a koncepčních východisek jsem superlativní prefixy zařadila do španělské typologie prefixů a každý prefix jsem stručně charakterizovala.

Poznatky nabyté z několika španělských gramatických příruček jsem poté ověřila v praxi v rámci dvou případových studií na korpusech. První případovou studii jsem provedla na korpusu Aranea, kde jsem především pozorovala, k jakým lexikální bázím se superlativní prefixy pojí. Obecně se dá říct, že se superlativní prefixy pojí převážně k adjektivním či substantivním bázím. Lexikální bázi superlativních prefixů může být i sloveso nebo adverbium, ale tento jev není tak častý jako u předešlých dvou bází. Z hlediska sémantiky prefixy *super-*, *ultra-* a *hiper-* tvoří odborné termíny, které se u prefixů *super-* a *ultra-* týkají především technické oblasti a u prefixu *hiper-* oblasti medicíny. Tyto tři prefixy se někdy pojí ke stejným bázím, týkajícím se právě technické oblasti jazyka. Prefix *archi-* je součástí různých titulů a hodností. Tyto čtyři prefixy se většinou týkají nějaké konkrétní oblasti jazyka. To ale neplatí u prefixu *requete-*, který se nevyskytuje v žádných odborných termínech a týká se spíše běžného hovorového jazyka.

Druhou případovou studii jsem provedla na korpusu InterCorp, kde jsem se zaměřila na české protějšky superlativních prefixů. Kromě prefixu *requete-* mají všechny superlativní prefixy své české protějšky, kterých je při překladu hojně užíváno. Tyto české protějšky totiž často nesou úplně stejný význam jako španělské prefixy. Pokud tento přímý protějšek v češtině neexistuje nebo jej překladatel nechtěl použít, využil českých prefixů *pře-* a *nad-*, popř. i prefixu *pra-*. Další častým způsobem překladu je kombinace buď adverbia s adjektivem, nebo adjektiva se substantivem, kde v obou případech první slovo zastává funkci španělského superlativního prefixu.

Myslím si tedy, že i přes nedostatek dat u některých prefixů a skutečnost, že se u překladu nejednalo jen o přímé překlady ze španělštiny, se podařilo dosáhnout cíle této práce, podařilo se z případových studií na korpusech vyvodit obecné závěry týkající se úzu superlativních prefixů ve španělštině.

Resumé

Tato práce se zabývá superlativními prefixy v současné španělštině, které jsou ve španělské slovo tvorbě velmi produktivní. Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou.

V teoretické části jsem definovala několik základních termínů a koncepčních východisek a ukázala jsem, jaké místo superlativní prefixy zaujímají v typologii španělských prefixů. Superlativní prefixy vyjadřují velké množství vlastnosti a často v gramatických příručkách bývají řazeny do tzv. *prefijos de intensificación*. Jejich zařazení do systému je ovšem problematické, protože mnoho superlativních prefixů je polysémických, a tudíž jsou řazeny do více než jedné sémantické skupiny právě podle toho, co připojením se k určitým typům slov vyjadřují. Já jsem se ve své práci věnovala pouze vyjadřování velkého množství vlastnosti, a to konkrétně u prefixů *super-*, *ultra-*, *archi-*, *hiper-* a *requete-*.

Na konci teoretické části jsem se ještě krátce zmínila o několika českých prefixech, které vyjadřují velké množství vlastnosti a které, jak je vidět u druhé případové studie, jsou českými protějšky španělských superlativních prefixů.

V praktické části jsem provedla dvě případové studie na jazykových korpusech. První případovou studii jsem provedla na jednojazyčném korpusu řady Aranea, kde jsem se zabývala frekvencí superlativních prefixů a typy slov, se kterými se superlativní prefixy nejčastěji pojí. Přestože byl sběr dat vzhledem k omezeným funkcím korpusu Aranea poměrně složitý, vytvořila jsem frekvenční seznamy lemmat, ze kterých jsem vyvodila následující závěry. Nejfrekventovanějšími prefixy byly předpony *super-* a *hiper-*. Tyto dva prefixy se spolu s prefixem *ultra-* často pojí s odbornými termíny z různých disciplín; u prefixů *super-* a *ultra-* se jedná o termíny z fyziky, chemie a výpočetní techniky, u prefixu *hiper-* o termíny z medicíny. Nicméně tyto prefixy spatřujeme i u jiných typů slov, jako například pojmenování osob u prefixu *super-* a vyjádření extrémního postoje u prefixu *ultra-*. Prefix *archi-* se pak oblasti technického jazyka netýká, ale vyjadřuje postavení či titul, a tak je možné tento prefix také zařadit do určité oblasti jazyka. Poslední předponou, kterou jsem se ve své práci zabývala a která se od ostatních prefixů ve svém úzu velmi liší, je *requete-*, která se netýká žádné odborné oblasti jazyka a užívá se v hovorovém jazyce.

Druhou případovou studii jsem provedla na paralelním korpusu InterCorp, kde jsem se zaměřila na to, jakým způsobem bývají superlativní prefixy nejčastěji překládány do češtiny. Vypozorovala jsem tři nejčastější způsoby překladu. Prvním způsobem překladu bylo využití toho samého prefixu v češtině. Tento jev byl vidět jak u slov, u kterých je tento prefix zcela běžný, tak i u slov, která ve spojení s daným prefixem nejsou v češtině moc frekventovaná.

Druhým způsobem překladu bylo využití českých prefixů *nad-* a *pře-*, které se objevují především u slov, která vyjadřují nadbytek nebo přemíru. Posledním hojně užívaným způsobem překladu bylo nahrazení španělského superlativního prefixu adjektivem či adverbiem, které vyjadřuje, že se jedná o velkou míru vlastnosti. Vzhledem k tomu, že se nejednalo jen o přímé překlady ze španělštiny, je možné, že by se v případě jen přímých překladů ze španělštiny výsledky lišily. Pravděpodobně by byly vidět stejné způsoby překladu, ale jejich frekvence by byla jiná.

Resumen

Este trabajo trata sobre los prefijos superlativos en el español contemporáneo, que son muy productivos en la formación de palabras española. El trabajo está dividido en dos partes – la parte teórica y la parte práctica.

En la parte teórica he definido unos términos básicos y fundamentos conceptuales y he mostrado cuál es el lugar de los prefijos superlativos en el español. Los prefijos superlativos expresan un mayor grado de cualidad y en los manuales de gramática suelen ser clasificados como *prefijos de intensificación*. No obstante, su clasificación dentro del sistema de los prefijos es problemática, puesto que muchos prefijos superlativos son polisémicos y, por lo tanto, pertenecen a más de un grupo semántico según lo que expresan, añadiéndose a diferentes tipos de palabras. En mi trabajo me he dedicado solamente a los prefijos que expresan un mayor grado de cualidad, en concreto, a los prefijos *super-*, *ultra-*, *archi-*, *hiper-* y *requete-*.

Al final de la parte teórica he mencionado brevemente algunos prefijos checos que expresan un mayor grado de cualidad y que, como se puede observar en el segundo estudio del corpus lingüístico, son los equivalentes checos de los prefijos superlativos españoles.

En la parte práctica he hecho dos estudios en los corpus lingüísticos. El primer estudio lo he hecho en el corpus monolingüe Aranea, donde me he ocupado de la frecuencia de los prefijos superlativos y de los tipos de palabras con los que se unen los prefijos superlativos. A pesar de que la recogida de datos era bastante complicada (sobre todo por las limitaciones del corpus), he creado unas listas de frecuencia de lemas de cada prefijo, de las cuales he sacado las siguientes conclusiones. Los prefijos más frecuentes han sido *super-* e *hiper-*. Estos dos prefijos junto con el prefijo *ultra-* se unen frecuentemente con la terminología de varias disciplinas; hablando de los prefijos *super-* y *ultra-*, se trata de términos de física, química y tecnología computacional; hablando del prefijo *hiper-*, de términos de medicina. Sin embargo, estos prefijos los podemos encontrar en distintos tipos de palabras también, como, por ejemplo, el prefijo *super-* en nombres de personas o el prefijo *ultra-* en actitudes que el hablante considera extremas. El prefijo *archi-* no se refiere al campo técnico de la lengua, pero designa un título o una condición y, por consiguiente, es posible clasificarlo como una parte de un cierto campo de la lengua. El último prefijo a que me he dedicado en mi trabajo y que se diferencia en su uso de los demás prefijos es *requete-*, que no está relacionado con ningún campo especializado de la lengua y se usa en el lenguaje coloquial.

En el segundo estudio que he hecho en el corpus paralelo InterCorp me he centrado en la traducción de los prefijos superlativos al checo. He observado tres formas de traducción muy

frecuentes. La primera ha sido el empleo de los mismos prefijos en checo. Este fenómeno se ha podido ver tanto en palabras donde la presencia del prefijo es muy común, como en palabras en las cuales la presencia de este prefijo no es muy frecuente en checo. La segunda manera de traducción ha sido el empleo de los prefijos checos *nad-* y *pře-*, que se utilizan sobre todo con las palabras que expresan exceso o demasiá. La última manera usada con frecuencia ha sido la sustitución de los prefijos superlativos por un adjetivo o adverbio que expresa que se trata de un mayor grado de cualidad. Teniendo en cuenta que no se ha tratado solamente de la traducción directa del español, es posible que en el caso de la mera traducción directa del español los resultados difieran. Probablemente se podrían ver las mismas maneras de traducción, pero su frecuencia sería diferente.

Bibliografie

- ALVAR EZQUERRA, M. *La formación de palabras en español*. 5ª ed. Madrid: Arco Libros, 2002.
- CORBIN, D. La morphologie lexicale: bilan et perspectives. *Travaux de Linguistique*. 1991, no. 23., s. 33-55.
- ČERMÁK, F. *Morfématica a slovtvorba češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012.
- ČERNÝ, J. *Morfología española*. 2ª ed. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008.
- FÁBREGAS, Antonio. Morphology: Definition and Basic Concepts. In: FÁBREGAS, Antonio, SCALISE, Sergio (eds.). *Morphology: From Data to Theories*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2012, s. 1-21. [online] [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/ebookviewer/ebook/bmxlYmtfXzk1NTY2MF9fQU41?sid=d7644529-8d06-40f7-a008-8086399e2bbc@pdc-v-sessmgr02&vid=1&format=EB&rid=2>
- LANG, M. F. *Formación de palabras en español: morfología derivativa productiva en el léxico moderno*. Traducción de Alberto Miranda Poza. 3ª edición. Madrid: Cátedra, 2002.
- MARTÍN GARCÍA, J. Los prefijos intensivos del español: caracterización morfo-semántica. *ELUA: Estudios de lingüística*. 1998, núm. 12, s. 103-116. [online] [cit. 2021-3-15]. Dostupné z: <http://rua.ua.es/dspace/handle/10045/6331>
- MIRANDA POZA, J. A. *La formación de palabras en español*. Salamanca: Colegio de España, 1994.
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA. *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2010.
- STEHLÍK, P. *Aspectos problemáticos de la prefijación en español*. Brno: Masarykova univerzita, 2011.
- STEHLÍK, P. *Problém delimitace některých slovtvorných postupů a prostředků ve španělštině*. Brno: Masarykova univerzita, 2016.
- VARELA ORTEGA, S., MARTÍN GARCÍA, J. La prefijación. In BOSQUE, Ignacio, DEMONTE, Violeta. *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 4993-5040.

- VARELA ORTEGA, S. *Fundamentos de morfología*. 1^a ed., 2^a reimp. Madrid: Síntesis, 1996.
- VARELA ORTEGA, S. *Morfología léxica: La formación de palabras*. Versión corregida y aumentada (2018). [online] [cit. 2020-11-27]. Dostupné z: <https://morforetem.wordpress.com/2018/06/25/morfologia-lexica-la-formacion-de-palabras-version-corregida-yaumentada/>

Elektronické zdroje

- BENKO, V.: *Araneum Hispanicum Maius, verze 15.04*. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný z: <http://www.korpus.cz>
- ČERMÁK, P., VAVŘÍN, M.: *Korpus InterCorp – španělština, verze 13 z 1. 11. 2020*. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2020. Dostupný z: <http://www.korpus.cz>
- ŠIMANDL, J. (ed.). *Slovník afixů užívaných v češtině*. 2018. [online] [cit. 2021-5-1] Dostupné na: <http://www.slovnikafixu.cz/>

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Prefix <i>super-</i>	26
Tabulka 2 - Prefix <i>ultra-</i>	30
Tabulka 3 - Prefix <i>archi-</i>	32
Tabulka 4 - Prefix <i>hiper-</i>	35
Tabulka 5 - Prefix <i>requete-</i>	37
Tabulka 6 - Kombinace superlativního prefixu se superlativem absolutním	40
Tabulka 7 - Kombinace více superlativních prefixů	42
Tabulka 8 - Kombinace více superlativních prefixů se superlativem absolutním	44
Tabulka 9 - Překlady prefixu <i>super-</i>	49
Tabulka 10 - Překlady prefixu <i>ultra-</i>	52
Tabulka 11 - Překlady prefixu <i>archi-</i>	54
Tabulka 12 - Překlady prefixu <i>hiper-</i>	56
Tabulka 13 - Překlady prefixu <i>requete-</i>	59